

BRÄNNPUNKTEN

Årg. 15 Nr 6 Dec. 1957

UR INNEHÅLLET

Gottfrid Rystedt,

den senaste medlemmen av Höganäs-familjen, porträtteras av red. Ragnar Engberg 3

"Signatur Höganäs"

keramisk resa i bilder — en uppmärksam vandring utställning 8

Robotvakt, lyktbar och autostrada

Några nyheter från gruvfronten presenterade av övering. M Smedberg 10

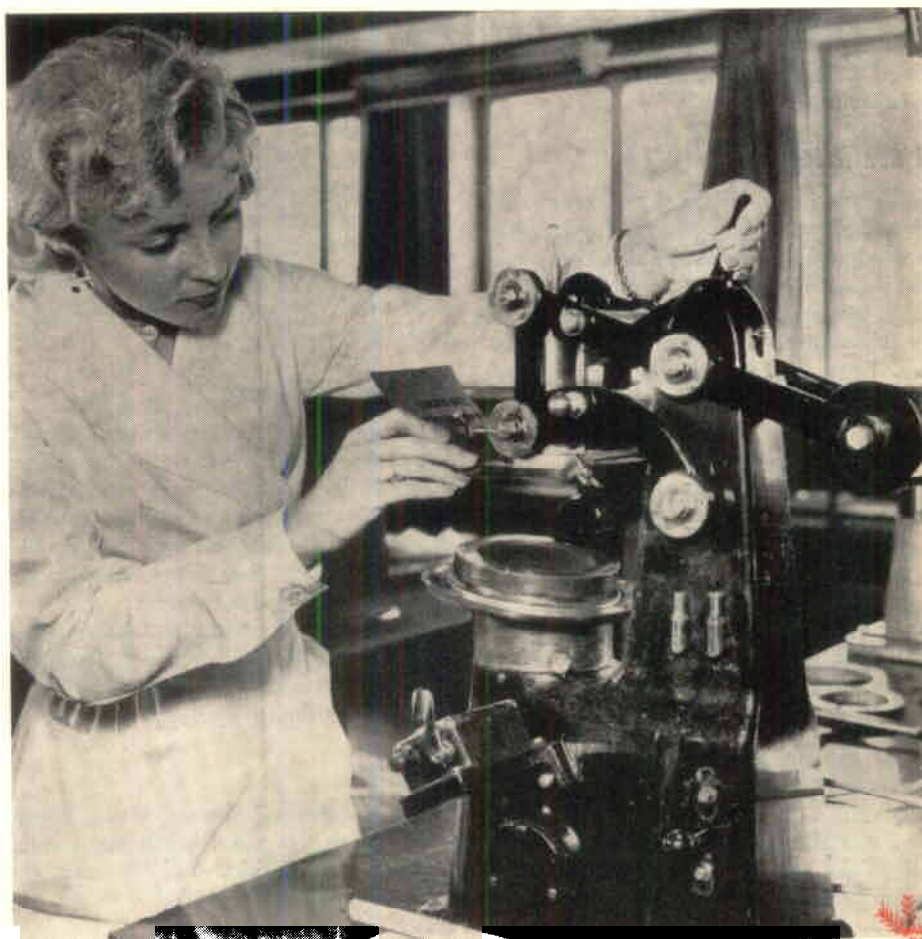
Torkat, slipat och doserat

inom den elffasta driften. Övering. B Aggeryd rapporterar 12

När "Tisdagsflickorna" mötte Christina Nilsson

Fröken Elsa Nilsson hos Gottfrid Rystedt berättar om sitt livs stora upplevelse 17

Vaktmästare Arvid Eriksson bjuder besökarna hos Gottfrid Rystedt på det första vänliga leendet. Reportage s. 3—6.

BASKARSPRODUKT PROVAR "BYXBAK"

De senaste decennierna har utvecklingen på textilområdet tillfört marknaden ett otal nya textiltyper. Samtidigt har statliga institutioner, textilfabrikanter, importörer m.fl. i allt större utsträckning börjat undersöka sina textilprodukter mera ingående. Många använder sig av nötningsprovet för att underlätta bedömningen. Tack vare Baskarps smärgel- och korundpapper, som betecknas "Avsett för och testat för textilprovning", kan detta prov nu utföras med större noggrannhet. På bilden använder fröken Inga Eriksson vid Textilinstitutet i Borås Baskarps smärgelpapper i en Schoppers nötningsprovare. Mera härom på s. 7.

YRKESLÄRARE PÅ KURS I HÖGANÄS

I en av Höganäsbolaget anordnad instruktionskurs för yrkeslärare vid verkstadsskolor för murare har 30-talet lärare från hela landet deltagit. Sidan 9.

Oss emellan sagt:

En ny giv

för företagsnämnderna talas det om i samband med det reviderade Samarbetsavtal, som nyligen har preliminärt godkänts av Arbetsmarknadskommittén. Visserligen är avtalet ännu inte antaget av de båda huvudorganisationerna SAF och LO och ännu mindre av de olika förbunden å ömse sidor. Ändringarna har emellertid utförligt behandlats inom den fackliga pressen och även börjat diskuteras på arbetsplatserna. Det kan därför vara lämpligt att i vår tidning något belysa ett par frågor, som för Höganäs-koncernens vidkommande är av särskilt intresse.

Försiktiga

jämknings- och tillägg inom ramen för nämndsystemets hittillsvarande principiella uppbyggnad är innebörden av de planerade ändringarna, som är ganska talrika och som berör alla tre av nämndernas arbetsmetoder — information, samråd och förslagsverksamhet. Dessutom har den yttre ramen kring nämndarbetet justerats.

Största intresset

när det gäller informationen knyter sig kanske till de i avtalet införda rekommendationerna angående vidareinformation till personalen i dess helhet. De informationsmedel — förutom nämndprotokollen — som därvid nämnes, är personalsammankomster, cirkulär och personaltidningar.

Så länge

det funnits en organiserad samarbetsverksamhet inom vår koncern, har i "Brännpunkten" regelbundet ägnats ett stort utrymme däråt. På grund av det stora antalet nämnder inom Höganäs-koncernen har det varit otänkbart att införa protokollen i sin helhet, utan vi har måst återge dem i sammandrag och därvid ge företräde åt sådant stoff, som kunnat antas vara av mera allmänt intresse. Detta system har både för- och nackdelar. Fördelarna ligger framför allt i att redogörelserna för arbetet inom nämnderna får större läsvärde totalt sett, medan nackdelarna huvudsakligen beror på att de enskilda nämnderna känner sig missgynnade. Dessa nackdelar torde dock, hoppas man, delvis kompenseras av att vederbörande stimuleras till att läsa de egna protokollen.

Nämndprotokollen

är, eller borde vara, stommen i vidareinformationen. De "spikas" regelbundet på anslagsavförlorna och står därmed till förfogande för

hela den personal, som beröres av verksamheten. Tyvärr har det vid stickprov visat sig, att protokollen inte förmår samla nämnvärt intresse. Detta kan ha många orsaker. En av dessa torde vara, att ett protokoll sedan gammalt brukar anses vara tråkigt. Men måste det vara så? Den som övervarit några nämndsamtalen, kan helt visst intyga, att dessa i regel präglas av en trevlig anda och ett gott humör. Varför kan detta inte få smitta av sig på protokollen? Varför måste dessa ovillkorligen avfattas i högtidlig kanslistil, som om de vore delar av Svensk Författningssamling?

Erkännas

måste dock, att åtskilliga protokollsekreterare tydligen målmedvetet strävar efter att göra protokollen läsvärda. Genom mellanrubriker söker de fästa uppmärksamheten på det väsentliga, genom utdrag ur särskilt intressanta delar av diskussionen ger de liv och rytm åt skildringen osv.

Är det tänkbart

att någon inom nämndverksamheten engagerad sekreterare tar initiativet till en sekretärklubb, där man kunde delge varandra sina erfarenheter och lära av varandra? Hur en sådan klubb skulle fungera i praktiken, skall vi inte yttra oss om. Finns bara intresset, så tar det sig nog de lämpliga formerna.

En förbättring av nämndprotokollen skulle automatiskt medföra, att referaten i "Brännpunkten" också bleve bättre, eftersom många referat utslutande bygger på protokollen.

Ibland

blir nämndprotokollen, trots — eller kanske tack vare — den något högtravande stilen, ofrivilligt humoristiska. Vad sägs t.ex. om följande utdrag ur ett protokoll:

— — — — —

§ 6.

X-konstruktioner

Några uppgifter förelåg ej.

§ 7.

Förslag till förbättringar

Inga förslag förelåg.

§ 8.

Ordnings- och trivselfrågor

Ingenting förelåg.

§ 9.

Mötets avslutande

Ordf. tackade för visat intresse och avslutade mötet.

— — — — —

Inom förslagsverksamheten

går man i det nya avtalet in för den principen, att belöningarna skall stå i ett visst förhållande till det ekonomiska eller eljest praktiska värde, som förslaget har för företaget. Vid Höganäsbolaget har vi hittills tillämpat "gratifikationsprincipen", enligt vilken belöningens storlek "bedömes efter den möda, som vederbörande måst nedlägga för att få fram förslaget, liksom den grad av uppfinningsriktighet, som förslaget innebär". Vid bedömningen tillämpas en 4-gradig skala, nämligen: 1. Enkla påpekanden. 2. Enklare nyheter eller ändringsförslag. 3. Mera påtagligt genomarbetade förslag. Enkla uppfinningar. 4. Kvalificerade förslag eller uppfinningar.

Enligt en för några år sedan gjord utredning över inkomna förbättringsförslag hade gratifikationsprincipen medfört, att de utbetalade belöningarna var större än förslagens värde för företaget. Detta är ju ett förhållande, som måste beaktas, innan ett eventuellt avtal antages för vår del.

Skall vi ha

en central nämnd för hela Höganäsbolaget? frågas det på sina håll. I ett nämndprotokoll läser vi: "Herr P. framkom med ett förslag, att S-fabriken skulle ha egen samarbetskommitté. P. ansåg, att det var ointressant att bara höra på när det pratades om R-fabriken. P. fick instämmande av samtliga från S-fabriken". Så kan det låta, när bara två driftsenheter skall samsas i en nämnd. Naturligtvis finns det goda skäl för både det ena och det andra systemet, och det gäller kanske att det ena ha utan att det andra mista. Det har signalerats, att dessa frågor kommer att dryftas på fackligt håll inom den närmaste framtiden. Resultatet avvaktas med intresse.

Inför

det stundande årsskiftet tackar vi vår mångtusenhövdade läsekrets och alla medarbetare för det gångna året och hoppas på ett glatt återseende under det nya. Och så önskar vi Er alla

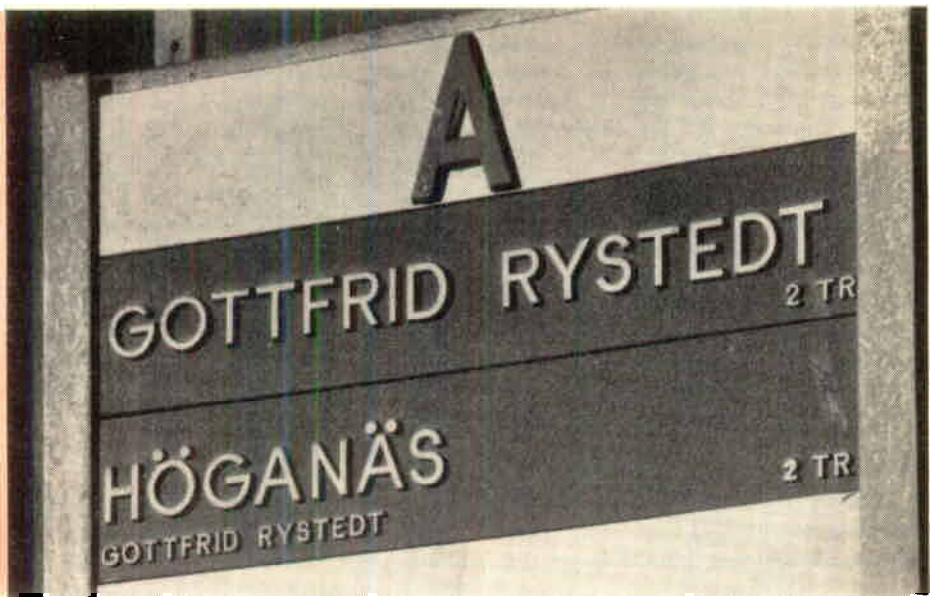
En God Jul

och

Ett Gott Nytt År

En av Stockholms äldsta och mest kända firmor inom byggnadsbranschen, C Gottfrid Rystedt AB, har förvärvats av Höganäsbolaget. Firman räknar sina anor nära nog 90 år tillbaka i tiden. Vi presenterar här denna nya medlem av "Höganäs-familjen".

Vasagatan 38. Överst i raden av namnskylltar: GOTTFRID RYSTEDT, HÖGANÄS, 2 TR.

Där har alltså Höganäsbolagets nya dotterföretag sina kontorslokaler. Vi låter hissen stå. Två trappor upp är ju ingen kraftanstängning för en spänstig man. Vi känner oss genast hemmastadda. Rakt fram i hallen ser vi nämligen en utställning av Höganäs golv- och vägglattor.

Som vi senare får veta, har Gottfrid Rystedt sedan sekelskiftet residerat i dessa lokaler. De har givetvis under årens lopp fått mer än en "ansiktslyftning" med modern inredning. Tre rum i svit vetter mot Vasagatan, och på andra sidan hallen får man passera genom kamrerens rum för att komma in till högste chefen direktör *Gunnar Pettersson*.

— Det är för mig personligen en stor glädje att ha blivit upptagen i den stora krets av medarbetare, som alla gemensamt strävar för ett syfte: Höganäsbolagets bästa, säger dir. *Gunnar Pettersson*.

Den förste vi stöter på är en av firmans trotjänare, 75-åriga vaktmästaren *Aroid Eriksson*, som visar in till dir. *Pettersson*. Den sistnämnde har ägnat 41 år av sitt liv åt firman, som han känner utan och innan.

— Det är en lång period i Stockholms byggnadshistoria, under vilken C Gottfrid Rystedt AB har verkat, berättar dir. *Pettersson*. Det har huvudsakligen varit som leverantör av olika slag av byggnadsmaterial, vartill kommer en omfattande verksamhet som underentreprenör vid en mängd byggen.

Firman grundades 1869

av civilingenjörerna C Gottfrid Rystedt och E A Wiman. Den drevs till att börja med under namnet Wiman & Co. Några år därefter övertogs firman helt av ing. Rystedt, och firmanamnet ändrades till C Gottfrid Rystedt. 1915 ombildades firman till aktieföretag under det nuvarande namnet.

De första åren tillverkade och sålde firman Wimans luftväxlande kaminkakelugnar, ventilationsanordningar och ventiler. Under sin tidigare verksamhet övertog den även generalagenturen för Kropps AB — sedermera Billesholm-Bjuvs AB — och Skromberga Stenkols & Lerindustri AB, vilka båda uppgick i Höganäs-Billesholms AB.

På 1890-talet införde firman i Sverige dels den s.k. Scagliolplattan, vilken var det första brandsäkra byggnadsmaterialet för mellanväggar, dels den på sin tid mycket använda Rabitz-putsen. Omkring år 1900 utökades firmans fabriksverksamhet ytterligare med tillverkning av såväl pimpstens- som slaggbetongplattor till mellanväggar och ventilationstrummor m.m. För sina tillverkningar, främst Scagliolplattan och Rabitz-putsen, har firman på utställningar erhållit flera belöningar och diplom.

Förutom nämnda handelsgrenar drev firman tidigare även byggnadsrörelse, huvudsakligen som underentreprenör för uppsättande av mellanväggar och utförande av Rabitz-puts. Sådana arbeten har utförts i en hel

mängd byggnader såväl i Stockholm som runt om i landet. Som exempel kan nämnas Kungliga Slottet, Riksdagshuset, Kungl. Teatrarna och Nordiska Kompaniet.

Förändrade förhållanden åstadkom, att denna gren av rörelsen från år 1925 kom att omfatta så gott som uteslutande ombyggnadsarbeten samt även en del nybyggnadsarbeten. Så har t.ex. sedan denna tid Sophiahemmens nya röntgenavdelning uppförts. Efter sammanslagningen med AB Bönnelyche & Lovén upphörde denna verksamhet helt och hållet.

Förutom Gottfrid Rystedt hade Höganäsbolaget i Stockholm som sina ombud firmorna AB Bönnelyche & Lovén samt Wahlin & Co. Min fader, J E Pettersson, ledde sedan de sista åren av 1800-talet B & L och förvärvade firman 1916, det år jag började arbeta där. Året efter min faders död 1926 sammanslogs rörelsen med Gottfrid Rystedt, och jag blev en av direktörerna. 1931 blev jag och min familj ensamma innehavare av bolaget, och 1950 förvärvade jag hela aktiekapitalet.

Ett särskilt bolag bildades 1939 för entreprenadarbeten — AB Specialarbeten, som 1943 förvärvades av Höganäsbolaget och som numera fortsätter verksamheten under namnet AB Höganäsarbeten.

Verksamheten koncentreras på Höganäs tillverkningar

Gottfrid Rystedts verksamhet i övrigt har mer och mer koncentrerats på Höganäs tillverkningar, medan övriga byggnadsmaterial sålts i en mycket liten omfattning med undantag för Grythytte skiffer.

Fram till 1931 var det eldfasta teglet den dominerande produkten i försäljningen. Av klinker såldes huvudsakligen de grövre sorterna för trottoarer, pelarmurningar och fabriksgolv. I och med införandet av nr 450 började uppmarschen för de tunnare plattorna. Sedan den gamla ankarplattan följts av nr 500 i olika färger och senare av nr 600 och 700 samt slutligen när nr 440 oglaserad och glaserad upptagits i Höganäs plattpro-

gram, blev plattförsäljningen i Stockholm långt större än försäljningen av de eldfasta produkterna. Här talar jag om den ordinarie försäljningen och bortser från de stora eldfasta leveranserna till Renhållningsverket, Stockholms Gasverk m.m.

I och med övergången till tunnare material, som fördrade en intensiv bearbetning av arkitekterna i samarbete med Höganäs, skedde en förändring i försäljningsorganisationen. Wahlin & Co fick hand om försäljningen av de eldfasta produkterna och Gottfrid Rystedt byggnadsmaterialen. Sedan min firma ingått i Höganäskoncernen, har även den eldfasta försäljningen överlämnats till oss.

Kontoret har varit beläget i Klara-kvartret alltsedan firman grundades, i många år i fastigheten Vasagatan 52 och sedan 1900 i Vasagatan 38. Firmans lager är inrymt i tre byggnader vid Värtan.

Chefen privat

Efter arbetsfylld dag i firman har dir. P. oftast sökt avkoppling på böljan blå i Stockholms skärgård. Lusten till sjön ligger i blodet, och det är många seglingar han i yngre dagar varit med om. Intresset för segling lever kvar. Under Sandhamnsveckan t.ex. vet

Arthur Jansson, t.h., svarar för försäljningen av de eldfasta produkterna, som han har 34 års erfarenhet av som försäljare. Vid hans sida står Arne Claesson, som gått den långa vägen och som nu är väl insatt i alla kontorsarbetena.

man med bestämdhet, var han träffas. Annars håller han sig numera till sin motorbåt "Jambi", som gör sina 12 knop.

Ett annat fritidsintresse i ungdomsåren var den "vita sporten". Det är säkerligen ingen tillfällighet, att dir. P. har kallats till hedersordförande i Storängens Lawn Tennisklubb.

Två flickor har flugit ur boet, och den tredje är "flygfärdig". Men det är väl inte därför som han åtagit sig ordförandeskapet i Barn- och Ungdomsgårdarna vid Nacka. Där vistas 400 "ungar" tre timmar om dagen i daghemmet och de tio barnträdgårdarna. "Farbror Gunnar" saknar sålunda inte tillfälligen att odla sin kärlek till barnen.

Samtalet med chefen avslutade denne med följande deklARATION.

— Mina förbindelser med Höganäsbolaget, dess chefer och tjänstemän, har, alltsedan jag första gången år 1916 besökte Höganäs, varit de allra bästa. Det är därför för mig personligen en stor glädje att ha blivit upptagen i den stora krets av medarbetare, som alla gemensamt strävar för ett syfte: Höganäsbolagets bästa.

Annan väg till kunderna...

Så återvänder vi till medarbetarna på kontoret. Chefens närmaste man och den som nu närmast har ansvaret för försäljningen av byggnadsmaterial är hans gamle medarbetare kamrer Alex Lindblad. Han började hos Dönnelyche & Lovén 1918 och har belönats för långvarig och trogen tjänst med Patriotiska Sällskapets guldmedalj. Kamrer Lindblad är sålunda gammal i gården, och han gör följande reflektioner:

— I våra dagar får man så att säga komma

Kamrer Alex Lindblad är chefens närmaste man. Han har hand om försäljningen av byggnadsmaterialen och syns här med gillande min granska en Skromberga-platta.

en annan väg till kunderna än förr. Då kunde man gå direkt till verkmästaren vid bygget och få en order. Nu är kontoret och arkitekten kontakten, vilket särskilt gäller plattorna. Det har blivit mera tekniska synpunkter, man får redogöra för frostbeständighet, materialets lämplighet etc. Många gånger får man t.o.m. vara med om att göra arbetsbeskrivningarna.

— Försäljningen av golv- och väggplattor går till 45 procent genom plattsättningsfirmor och i övrigt till byggmästare, statliga verk samt i någon liten mån till återförsäljare.

Kamrer Lindblad, född västmanlänning, är en arbetsmyra som få, men någon gång måste han ju koppla av.

— Nu tar jag på fritiden under sommaren helst familjen i min Austin med tältet i bagaget och beger mig ut på camping, säger han. Segling och kanotpaddling har annars tjuvat mig mycket, och i yngre dagar tyckte jag om att luffa omkring i skog och mark. Har varit intresserad orienterare i Skuru IK.

Ensamförsäljare för Bolagets produkter

Sedan Höganäs övertagit Gottfrid Rystedt, är som nämnts detta dotterföretag även ensamförsäljare för de eldfasta produkterna. Arthur Jansson har hand om denna försäljning, som han sedan 1923 hos Wahlin & Co

Ingenjör Evert Spak på väg ut till en kund för att slåss för GLASULLIT. Han är nyanställd i firman som försäljare av glasullsprodukterna. Efter sju år hos Grythytte Skifferverk känner han väl till stockholmsmarknaden.

med J. i det dagliga arbetet. Han bor ända ute i Örby, och med hans Volkswagen tar det en timma in till jobbet. Stockholmarna är vana vid långa resor till och från arbetet. Claesson började för 20 år sedan i firman som springpojke. Nu sköter han lagerkorten, ordermottagning, beställning av varor m.m. samt debiteringen. Väl insatt i alla kontorsarbetena kan han, när så behövs, rycka in på olika arbetsuppgifter.

C. är en friluftsmänniska och strövar gärna omkring i naturen. Där träffar man honom säkert, när det är tid att plocka svamp.

Spak skall slåss för GLASULLIT

Nyanställd ingenjören Evert Spak skall slåss för GLASULLIT, och han känner väl till stockholmsmarknaden sedan sina sju år hos Grythytte Skifferverk. Han har förresten anknytning till Höganäs genom sin fader, disponent Vincent Spak, som var AB Höganäsarbetens förste chef.

— Jag tror på GLASULLIT, säger ing. Spak, just på språng ut till en byggmästare ute vid Viggbyholm, där ett bostadsområde är under uppbyggnad. Speciellt väntar jag mycket av Söråker-skivan.

Sångbegåvad stockholmska bokar 5 000 fakturor

Tre "flickor" finns det på kontoret. Här möter vi åter en guldmedaljör, som belönats för trogen tjänst, stockholmskan fröken Elsa Nilsson. Hon började i firman 1922 och skö-

ter nu bokföringen. Det rör sig om ca 5 000 fakturor om året, som skall bokas.

Fröken Nilsson har för övrigt två guldmedaljer. Den andra har hon sin vackra alströst att tacka för. I 40-talet är fröken N. varit Fru Musicas hängivna beundrare, aktiv i Musikaliska Sällskapet och kyrkosångerska, först i Adolf Fredriks Kyrkokör och sedan i kören i Gustaf Vasa-kyrkan.

— En vacker guldring med briljanter på fingret påminner om hennes kontakt i tidigare år med den världsberömda operasångerskan Christina Nilsson de Casa Miranda. Men mera härom på s. 17.

Kassörskan fru Lisa Skoog är också stockholmska med 15 tjänsteår hos Gottfrid Rystedt. Hon sköter all korrespondens efter diktafon.

— För en förvärvsarbetande fru existerar inga fritidsproblem, säger fru Skoog. Vi ställer färdan till vår stuga på Tyresö inte bara under semestern, utan så ofta tiden det medger.

Fru Birgit Stiernfeldt heter den tredje "kontorsflickan", och hon är västmanländska. Under deltidstjänst har hon hand om fakturautskrivningen. En fotokurs fyller just nu ut fritiden.

Guldmedaljerad vaktmästare äldste trofjänaren i firman

Den förste vi träffade, när vi "knackade på" hos Rystedt, var som sagt vaktmästaren Arvid Eriksson. En pratstund med honom får avsluta besöket på kontoret, innan vi ger oss ut till lagret vid Värtan.

— Jag kom till Bönnellyche & Lovén 1911, berättar den trygge sörmlänningen. Guldmedalj fick jag för en del år sedan för min långa tjänst, en så'n där som man hänger om halsen. Hos Rystedt började jag på lagret som arbetande förman 1927. I ungdomen fick man

är väl insatt i. Under 34 år hos denna firma har han belönats med "patriotiska" guldmedaljen.

— Det eldfasta materialet, vi säljer, går som infodringsmaterial till oljeeldningsfirmor och även till värmepannor, säger han. Jag räknar med att få behålla alla mina gamla kunder. Och jag trivs med mina nya arbetskamrater.

På fritiden blir sportstugan vid Svartlögefjärden i Stockholms yttre skärgård Janssons mål. Många gåddor och abborrar har fastnat på hans krok där ute. För övrigt har Odd Fellow i honom en intresserad ordensbroder.

Stockholmaren Arne Claesson delar rum

Fröken Elsa Nilsson, som har hand om bokföringen, kan räkna sig till firmans trofjänare. Hon har också i decennier varit Fru Musica trogen, och samvaron i ungdomsåren med operasångerskan Christina Nilsson de Casa Miranda hör till hennes största upplevelser "i tonernas värld".

slita, så man orkade inte med några andra intressen. Det kunde bli upp till 15 timmars arbetsdag. Det är bättre i våra dagar. Människovärdet har blivit större.

Lager ute vid Värtan

Ute på lagret vid Värtan var det full rush. En I-märkt långtradare hemmahörande i Vejbyslätt i Skåne och förd av chaufför Henry Nilsson från Vejbystrand höll just på med att lossa 10 ton tegel från Höganäs och Bjuv.

Lagerbasen Verner Blombergs tonfall röjde genast, att hans vaggva stått i Kungl. huvudstaden. I olika etapper har han varit i firman under 28 år. Blomberg var ständigt på språng, men vi fick likväl antecknat, att han själv byggt sin villa och likaledes sitt sommarställe i Rindöbaden utanför Vaxholm.

Till sin hjälp på lagret har han 21-åriga Sune Lindblad, son till kamrer Lindblad på kontoret. Sune sköter ordermottagning, kontantförsäljning och hjälper till när så behövs ute på lagret. Scouting är hans stora fritidsintresse, och han är vice avdelningschef i Nacka ICGT scoutkår.

Just som vi skulle lämna lagret, svängde en Chevrolet lastbil modell 1936 in genom porten. Ur kuren hoppade spänstig som en yng-

ling 70-årig Werner Petterson. Han berättade villigt på sin västmanländska.

— Jag har kört för firman sedan 1924. Sa gammal är förstås inte min "Cheva", men det är ett bra åk. Alla reparationer gör jag själv, och bilen har inte stått mer än tre dagar i år. Den har rullat minst de 30 000 milen. Någon gång har det gått för fort, och en felparkering har jag också trillat på, säger han med spjuverns glimt i ögat.

Petterson är en välbyggd man, som ännu tycks ha gott om krafter kvar. Förklaringen härtill är, att han var tyngdlyftare i unga dar.

— På den tiden hade man inte våra dagars lätthanterligare skivstänger, säger P. Det var kulor i ändarna på stängen. Vi bollade också med 45 kg vikter.

Så bjöd han oss ut att titta på hans koloni vid Bergshamra. Den mäter 1 000 m², och inte utan stolthet berättar P., att Tidningen Se en gång ägnade honom 4—5 sidor med massor av fotografier.

Det vilade något tryggt och rejält över den vitale mannen. Och han får symbolisera de goda intryck, som det trevliga besöket hos C Gottfrid Rystedt AB gav intervjuaren.

Fru Lisa Skoog, t.v., är kassörska och sköter dessutom all korrespondens efter diktafon. Deltidsanställda fru Birgit Stjernfeldt har hand om fakturautskrivningen.

På lagret ute vid Värtan är samarbetet gott mellan lagerbasen Verner Blomberg, i.h., och Sune Lindblad. Blomberg har arbetat i firman i nära tre decennier, och han känner väl till Höganäs och dess produkter. Här diskuterar han en leverans av Billesholms GLASULLIT-skålar med Lindblad. Denne sköter ordermottagning och kontantförsäljning, men när så behövs hjälper han till på lagret. — Mannen till höger med det glada leendet är åkeriägaren Werner Petterson, som kört för firman sedan 1924. I unga år var han en god tyngdlyftare, och denna sport har tydligen medverkat till att 70-åringen är spänstig som en yngling. Hans Cheva, modell 1936, visar inte heller några tecken till ålderdomssvaghet.

Ångkraftverket i Nyvång 40 år

I Helsingbergs Dagblad stod för 40 år sedan under rubriken "Skånska gruvfälten elektrifieras" följande notis:

"Höganäs-Billesholmsbolaget har i dagarna satt i gång sin nyuppförda ångcentral i Nyvång, en av de största i sitt slag i Skandinavien. Det är uteslutande mindervärdiga kol, som här förvandlas till elektrisk energi.

Den imponerande anläggningen blir av största betydelse i första rummet för Höganäs-Billesholmsbolaget, men vidare också för hela Skåne. Ångkraftstationen avger nämligen elektricitet dels till Sydsvenska kraftaktiebolaget och dels till Höganäsbolagets samtliga gruvschakt och fabriksanläggningar.

Ångkraftcentralen, som till en början utbyggts för en effekt av 10 000 hästkrafter, står allt på höjden av modernitet."

— I dag har Ångkraftverket en kapacitet av 27 000 hästkrafter eller 20 000 kW, berättar ingenjör Lennart Hardenby. Denna effekt tas ut på två aggregat, en Stalrturbin, vars generator ger 14 000 kW och en De Laval-turbin, som ger 6 000 kW. Spänningen på generatorerna är 3 000 volt, som transformeras upp till 50 000 volt över en transformator med en effekt av 18 MVA. Med fläktkyllning har effekten ökat till 20 000 kW, som alltså motsvarar generatoreffekten.

Då Ångkraftverket sattes igång 1917, var Bolagets hela effektbehov ungefär 2 000 kW. I dag är motsvarande behov 20 000 kW.

Ångkraftverket är f.n. kontrakterat av Kungl. Vattenfallsstyrelsen och kör efter avrop under sådana tider, då kraftbrist råder i landet. Det tjänstgör givetvis även som reservkraftverk för Bolaget.

400 000 tegel till femte tunnelugnen i Skromberga

Såsom framgick av referat i förra numret av "Brännpunkten" är en ny tunnelugn under uppförande i Skromberga. Överingenjör Walter Cronström kommenterar här ytterligare detta projekt.

— Skrombergaverken har förut fyra tunnelugnar, två på 127,5 och de andra på 60 och 46 meters längd. Den femte ugnen, som vi nu håller på att uppföra, blir likadan som de längsta. Den förses dock med sådana för-

bättringar, som erfarenheterna har gett under årens lopp.

Konstruktionsarbetet har skett i egen regi, och vårt dotterföretag AB Höganäsarbeten svarar för montaget. Ca 400 000 tegel räknat som normalformat går åt till ugnen, och ca 225 m³ isolermassa kommer till användning. Den uppföres på befintligt fundament, som färdigställdes 1946 eller samtidigt som tunnelugn 4 byggdes.

Den nya ugnen är i första hand avsedd att öka kapaciteten för tillverkning av glaserade väggplattor. Kapacitetsökningen blir 6 à 7 000 ton per år.

Ny Baskarps-produkt sätter betyg på "tyg med betyg"

Den svenska textilindustrin kan nu med större noggrannhet utföra s.k. nötningsprov på textilier. Detta möjliggöres genom en ny produkt från Baskarp — smärgel- och korundpapper, som betecknas "Avsett för och testat för textilprovning". Ingenjör Gösta Santesson berättar här om det nya slipmaterialet.

Hållbarheten hos en vävnad är beroende på vilken typ av äverkan den är utsatt för. En matta, en kostym, ett foder, en overall eller lakan och örngott är bl.a. utsatta för nötning.

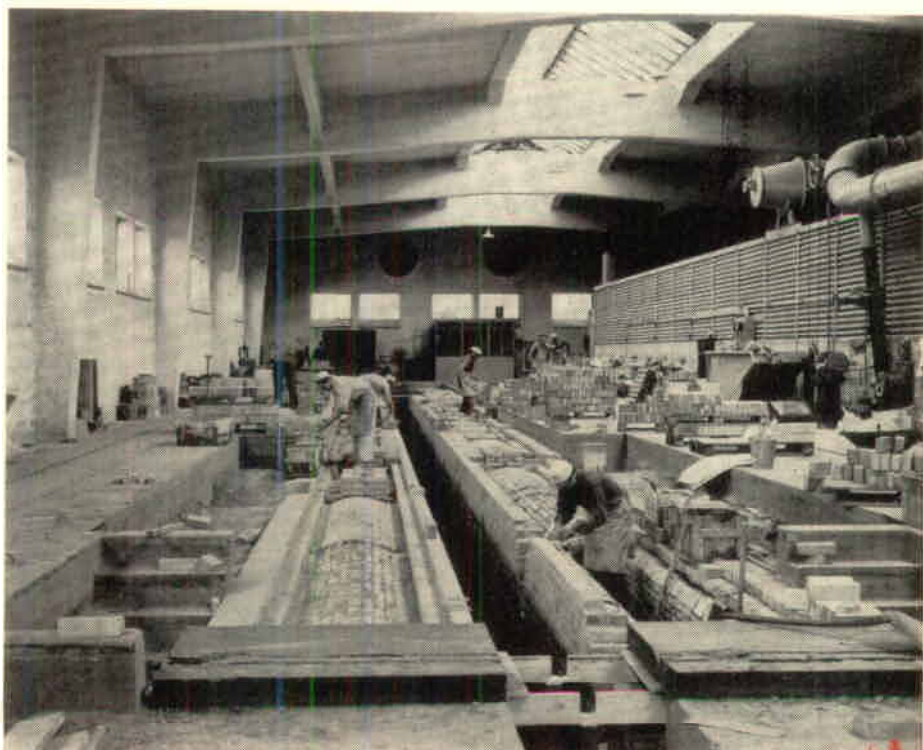
De senaste 20—25 åren har utvecklingen på textilområdet tillfört marknaden ett otal

nya textiltyper. Kunderna, dvs. den stora allmänheten, har oftast stora svårigheter att bedöma kvaliteten på dessa produkter. Fabrikanterna har såväl i Sverige som i utlandet infört varudeklarationer, som bl.a. talar om vilket fibermaterial, som finns i en viss väv. Men vilken husmor eller familjemedlem kan av dessa uppgifter utläsa, om en vävnad är lämplig för det eller det ändamålet? I många fall fordras det nog, att man är specialutbildad textilingenjör.

Allmänheten skulle nog helst, för att ge några exempel, ha reda på hur ett plagg skrynklar sig, hur det skall strykas, hur det nöts vid tvätt, hur det krymper, hur ljuskänsligt det är, hur hållfast det är vid vanlig nötning etc.

Statliga institutioner, ansvarsfulla konfektionärer och andra förbrukare, textilfabrikanter och importörer har de senaste åren i allt större utsträckning börjat undersöka sina textilprodukter mera ingående. Många av dessa använder sig av nötningsprovet för att underlätta bedömningen.

I Sverige användes i stor utsträckning Schoppers nötningsprovare. Tyget spännes i en fixtur och insattes i nötningsapparaten. Ett slippapper inspännes i en annan fixtur. Tyget får rotera med en viss hastighet, och slippapperet ligger an mot tyget med en viss tyngd. Innan tyget insattes i apparaten, väges

I Skromberga är en femte tunnelugn under uppförande. Den blir 127,5 meter lång. Bilden visar AB Höganäsarbetens murare i deras noggranna arbete.

Vandringsexpon "Signatur Höganäs", som premiärvisades på Höganäs museum, rönt stort intresse. Upptill demonstrerar försäljningsledaren för varugrupp byggmaterial, ingenjör L O Johansson, utställningen för sorterarna Ture Larsson och Gunnar Vendel. Bakom skymlar arbetsbasen Albin Olsson. De ingick i den grupp anställda från Skrombergaverken, som besökte expon. — Överdirektör Birger Öhman vid Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning var imponerad av Skrombergaverkens anläggningar. Här informerar ing. Onni Dahl, f.v., om de olika glasyrerna på golv- och väggplattor. — Två deltagare i instruktionskursen för yrkeslärare vid verkstadsskolor för murare, Holger Löfqvist, Ljusdal, och Erik Thelin, Östersund, provar Höganäs eldfasta cement. T.h. bergsingenjör Ludvig Fredholm, Höganäsbolaget.

det. Efter ett visst antal varv toges tyget ut och väges igen. Viktskillnaden utgör ett mått på den avnötta mängden fibrer från tyget. Provet utföres i luftkonditionerat rum med en temperatur av 20°C och 65 % relativ fuktighet.

Innan AB Slipmaterial-Naxos blev inkopplade på problemet, hade de laboratorier, som utförde provningen, svårt att få slippapper, som var lika från gång till gång. De förnämsta utländska fabriker försöktes, men variationerna i slippapperet var så stora, att det var omöjligt att erhalla reproducerbara värden vid nötningsproven. Genom Materialprovningsanstalten vid Textilinstitutet i Borås kopplades den tekniska avdelningen för Baskarps-produkter i Västervik in för undersökning av fallet. Det gällde då i första hand att utvälja en produkt, så att lämplig avverkning erhöles för olika ändamål, eftersom det exempelvis för nötning av foder och mattor fordras olika kornstorlekar. Sedan valet var träffat, gällde det att undersöka, att variationskoefficienten hölls inom vissa gränser. Det visade sig, att det gick att uppfylla föreskrivna villkor. Numera säljes sedan lång tid tillbaka smärgel- och korundpapper, som betecknas "Avsett för och testat för textilprovning", vilket innebär, att ifrågavarande slippapper är provat i avverkningsförmåga och visat sig hålla föreskrivna normer. Det tillverkas i två kvaliteter: Smärgelpapper SB nr 1 1/2 och Korundpapper KJM nr 100.

Denna produkt är ett resultat av ett systematiskt och målmedvetet arbete att förbättra Baskarps produkter. Nya och automatiskt arbetande maskiner har gjort det möjligt att höja kvaliteten och att åstadkomma en jämn produkt för dylika provningsändamål.

Den svenska textilindustrin använder sig i stor utsträckning av Baskarps slippapper för detta ändamål. Utländska provningsanstalter har även stort intresse för slippapper av denna typ.

"Signatur Höganäs"

är en vandringsexpon, som Höganäsbolagets informationsavdelning låtit iordningställa och som bygger på fotografier utförda av den kände industrifotografen C E Rosenbergs. Det är "en keramisk resa i bilder", där "resenären" får grundligt bekanta sig med en viktig sida av Bolagets program i dag, nämligen olika slags keramiska beläggningar inom modern industri och arkitektur såväl i Sverige som utlandet.

Utställningen ingår som ett led i Bolagets public relations-strävanden med riktning dels utåt mot kunder, statliga och kommunala organ etc. samt den stora allmänheten, dels inåt mot personalen.

Expon hade vernissage på Höganäs museum den 31 oktober, varifrån den fortsätter till "strategiska" punkter landet runt och i grannländerna.

Ett 40-tal av de anställda vid tillverkningen av golv- och väggplattor i Skromberga hade inbjudits att se på utställningen. Efteråt

samlades man kring kaffebordet på Industrirestaurangen. Försäljningsledaren för varugrupp byggnadsmaterial, ing. L O Johansson, gav på ett trevligt sätt en inblick i de problem, som möter försäljaren ute på fältet. Han betonade, att envar i den långa fabriktionskedjan är medansvarig för att en så förstklassig produkt framställs, att vi kan hävda oss i den all: mer hårdnande konkurrensen. Inte minst sorteringen är ett arbetsmoment, som kräver den allra största noggrannhet, underströk ing. Johansson. Deltagarna gav allmänt uttryck för sin uppskattning av utställningsbesöket och inte minst för den information, som lämnades efteråt.

Hälsingborgs Reklamförening förlade en av sina fredagsträffar till Höganäs för att titta på utställningen. Vid efterföljande "bierabend" på Hotell Schweiz kåserade ing. L O Johansson om bildens betydelse, och fotograf C. E. Rosenberg berättade om hur han fick idén till den bild, som blev ledmotivet för "Signatur Höganäs".

Murarskola för yrkeslärare

Vid Höganäsbolaget i Höganäs pågick 12 till 14 november en instruktionskurs för yrkeslärare vid verkstadsskolor för murare. Kursen anordnades efter samråd med Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning, och 30-talet lärare deltog från Övertorneå i norr till Malmö i söder.

Bolagets försäljningsdirektör Viggo Terling öppnade kursen och uttalade glädjen över att ha fått räkna med Överstyrelsens stöd.

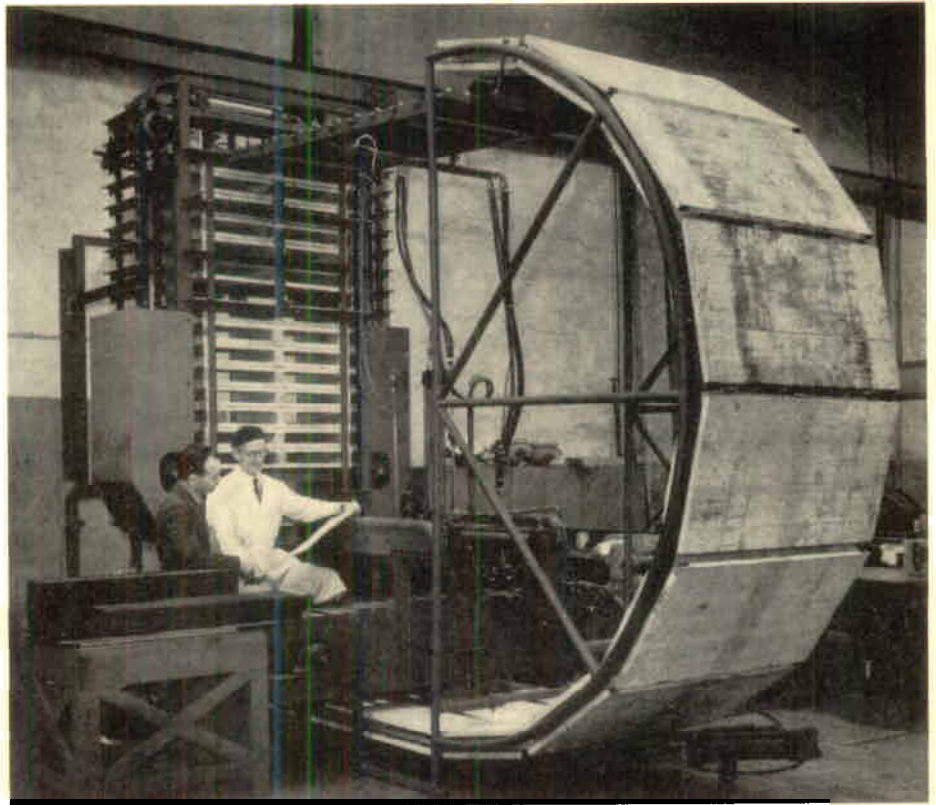
— I en verksamhet som vår, sade dir. Terling bl.a., är materialens, dvs. eldfast tegel, golv- och vägglattor etc., funktionsduglighet i hög grad beroende av hur produkterna hanteras. En väl utförd murning spelar sin betydelsefulla roll för murverks hållbarhet och ekonomi. En skickligt gjord plattsättning kan öka inte bara ett golvs eller en väggs hållbarhet utan även dess estetiska värde. Ett väl utfört arbete skänker också sin man stor tillfredsställelse.

Kursprogrammet omfattade teoretisk och praktisk undervisning i eldfast murning, sättning och läggning av golv- och vägglattor, syrafast murning samt läggning av glaserade terrör etc. Vid sidan av föreläsningar, filmvisning och praktiska övningar ingick även besök i gruva och fabriker. Tyvärr låg dimman tät under en utflykt i Kullabygden.

I sista dagens fabriksbesök deltog även överdirektör Birger Ohman från Överstyrelsen, vars tack till Höganäsbolaget han uttalade vid avslutningsmiddagen på Stadshotellet.

— Det är tre saker, som är mycket viktiga i yrkesundervisningen, framhöll överdir. Ohman, och gemensamt för dem är friheten:

1. All yrkesundervisning är frivillig. Den är inte obligatorisk, utan det ligger i elevernas eget skön att avgöra, hur mycket och på vilka områden man vill fortbilda sig.

Ovan avbildade automatiska klyftstaplare, avsedd för Bjuvsverken, har konstruerats av Konstruktionskontoret i Höganäs. I en bråka frampressade och i bestämda längder avskurna lersträngar frammatas på en apparaten tillhörig rullbana, varifrån de automatiskt staplas på likaledes automatiskt frammatade bränt. På varje bränt lägges åtta stycken klyftar på två staplar. På bilden syns konstruktören, ingenjör Ernst Ahl, i samtal med montör Erich Dörfler vid provkörningen i Centralverkstaden.

2. Detsamma gäller för yrkeslärarna. Det står i deras eget val, om de vill vidareutbilda sig och i vilken utsträckning. Sålunda har de själva bestämt sig för att delta i denna kurs.

3. Höganäsbolaget har också självt frivilligt arrangerat och genomfört kursen. Det är alltså på det enskilda intresset och det enskilda initiativet, som kurser av denna typ baseras.

— Anslutningen till kursen har ju varit mycket god, fortsatte han. Detta är mycket glädjande. Genom att yrkesläraren får del av industrins synpunkter på det materialområde, där han undervisar, på nya eller förbättrade material, hanteringsmetoder etc., kan han ju själv också bättre fullgöra sin uppgift, så att hans elever sedan i sin tur verksamt kan bidra till att bygga ett bättre och ändamålsenligare samhälle. Ty det är ju slutligen för konsumenterna och deras bästa — och därmed indirekt för oss själva — som vi arbetar.

Yrkeslärare Arthur Andersson, Hälsingborg, tackade på deltagarnas vägnar för kursen. Han betonade vikten av att yrkeslärarna under trevliga former får tillfälle att fördjupa sig i problem av gemensamt intresse.

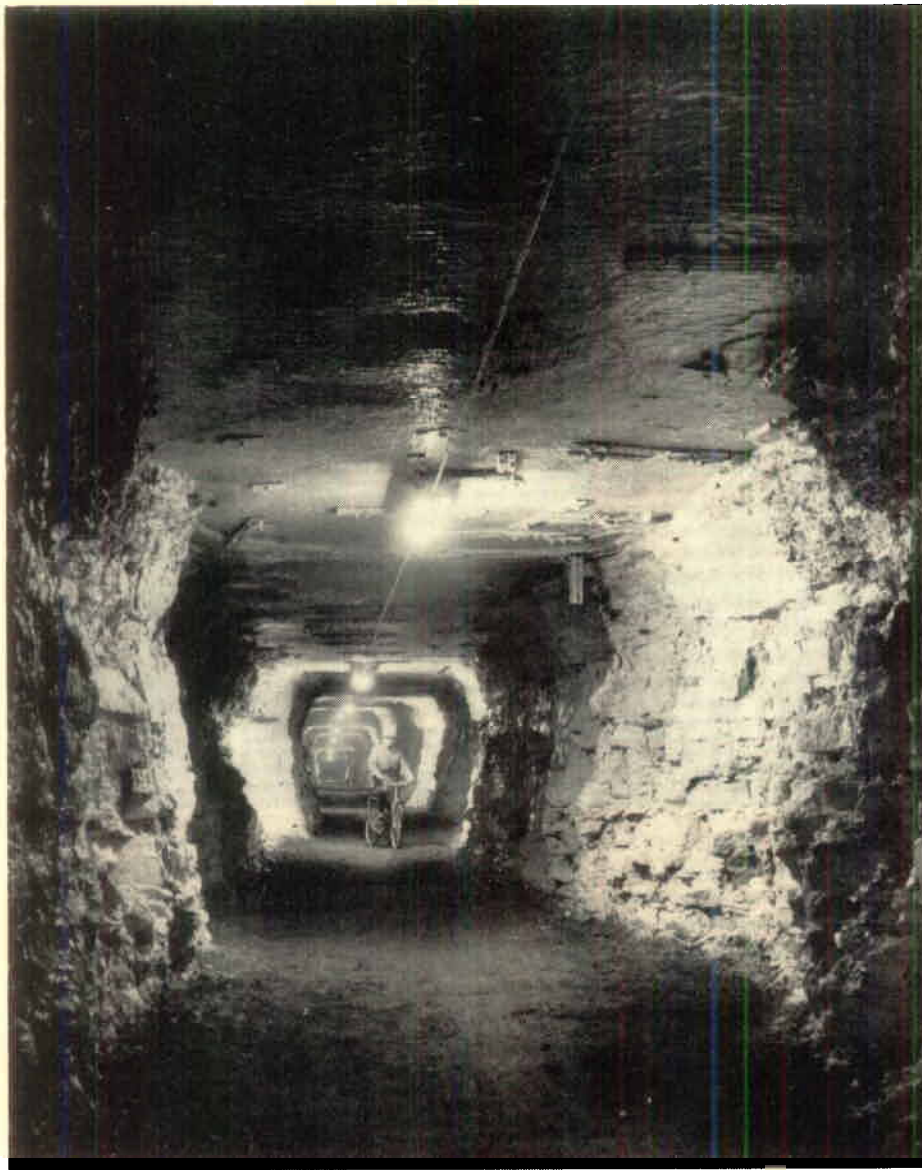
— Kontakten med en fabrikant är särskilt värdefull, underströk hr Andersson, eftersom lärarna sedan i sin gärning får en helt annan känsla för materialen, då de har sett, hur det tillverkas och med fabriken specialister fått diskutera olika möjligheter att använda produkterna.

Tidigare på dagen hade rektor E A Anderberg, Uppsala, vid lunchen på Fleninge gästgivaregård efter besöket vid Skrombergaverken i ett inspirerat tal bl.a. prisat det goda kamratskap, som präglade kursen. Och man fick den uppfattningen, att samtliga deltagare i alla avseenden ansåg sig ha fått det allra bästa utbytet av de tre dagarna hos Höganäsbolaget.

Kursens "rektor", dir. assistent J B Lundell, presiderade som värd vid middagen. Han betonade, att genomförandet av kursens digra program gått utmärkt tack vare det stora intresse, som deltagarna visat.

— Vi hoppas, att kursen givit er något av värde för undervisningen i era skolor, sade dir. assistent Lundell. För oss har det varit både nyttigt och trevligt att ha er här. Genom diskussionerna har vi fått en hel del tips och synpunkter, som vi vill ta fasta på. Vi tackar er därför alla för de här tre dagarna.

Den nya cykelvägen i Skromberga gruva

Dagbrotten motoriseras

Om vi skulle börja den här årsrevyn med att se vad som händer i dagbrotten. För något år sedan byggdes en bilväg till Vallåkra-fyndigheten, och den gamla utfrakten via decauvillebana och SJ-vagn slopades och ersattes med biltrafik direkt till Höganäs och Skromberga.

Nu har turen kommit till kvartsitberget uppe i Dalaland vid Animskog. Där har brytningen legat stilla några år på grund av tillräckligt stora ravarulager. I år har vi satt igång igen och då först rivit upp spåret mellan fyndigheten och vår "hamn". Järnvägsbanken har planerats ut till bilväg, och den kvartsit, som i höst skeppats, har på lastbil transporterats till fartyg.

Iran kaolinfyndigheterna vid Axeltorp norr om Sölvesborg har tidigare all transport skett med SJ till Bjuv och Höganäs. För en del år sedan provade vi med lastbilstransport till Höganäs, och fr.o.m. sept. i år är all järnvägstransport nedlagd. Då underlaget för verksamheten vid Axeltorps järnvägsstation och med kraftigt minskat, har SJ signalerat om

indragning av stationen. Biltransporten fordrar stor buffert i form av lagerfickor. Därför har vi i år tredubblat fickutrymmet vid dagbrottet och är som bäst i färd med att bygga om de äldre fickorna, så att moderna 20-tonnare med släp skall kunna få last.

Uppe i själva brottet har den tidigare "handrallningen" ersatts med lokdrift. Det är två lok från det nedlagda Hyllinge, som efter ombyggnad kommit i tjänst igen.

Automatiska kolstokerpannor som kolförsäljningsargument

Var skulle man ha rationella koleldade pannor om inte hos själva kolproducenten — Gruvavdelningen! I fjol sattes två pannor in i en ny panncentral vid ovanjordsanläggningarna i Nyevång. Och i år har turen kommit till Höganäs gruva. Den gamla jättepannan, där en man skyfflade kol och aska hela skiften, har ersatts med en nätt liten sak. Den kom praktiskt taget driftklar på ett lastbilsflak och baxades upp på det färdiga fundamentet för att tas i drift efter några dagars inkoppling.

Ingenjör Uno Nilsson på Instrumentverk-

staden har konstruerat en automatisk övervakare, som kontrollerar, att stybbkolet inte hänger sig i matarfickan, och som ger signal, när kolförrådet behöver fyllas på.

"Underjordsautostrada" i Skromberga gruva

Skromberga gruva har kommit sist i raden, när det gäller att anlägga underjordiska cykelvägar. Men så har man i gengäld kunnat tillgodogöra sig tidigare erfarenheter och teknikens senaste finesser. Väggarna är vitsprutade, och orten upplyses av lysrörsarmatur i plast.

Apropå belysning så har utvecklingen gått snabbt det senaste decenniet i våra gruvor. För tio år sedan fanns bara karbidmösslampor och enstaka glödlampor under jord. Idag har man elektriska mösslampor och full belysning i de flesta transportleder. Två försök har nyligen startats på belysningsområdet. Det ena gäller ännu modernare mösslampor med själv-

Robotvakt

Lyktbar

Autostrada

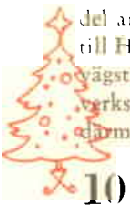
EN ÅRSREVVY

ÖVER NYHETERNA

INOM GRUVDRIFTEN

Av

Övering. **MAGNUS SMEDBERG**

betjäning i laddningsställen enligt senaste kontinental och amerikanska mönster. Och det andra — och viktigare — avser belysning direkt inne på arbetsplatserna. Problemet är här att finna armatur, som är tillräckligt robust att kunna slängas fram och tillbaka t.ex. vid varje sprängning och som samtidigt är någorlunda prisbillig. Avsikten med försöket är givetvis att underlätta arbetet och därmed möjliggöra effektivare och säkrare brytning.

Ordet autostrada nämndes inom citations-tecken. I Bjuvs gruva är bottenförhållandena sådana, att cykelvägarna belagts med betongbana. Det ligger då nära till hands att tänka sig en ytterligare modernisering av transporten t.ex. med mopeder. Försök har också utförts i Nyvångs gruva, men de har ännu inte gett anledning till någon förändring. Dels är tidsvinsten ringa — ett par minuter i vardera riktningen — men framför allt skapar avgaserna ett problem. Det är dock uppenbart, att för folk, som behöver förflytta sig flera gånger per skift — fogdar, reparatörer, pumpare — kan tidsvinsten bli betydande.

Moderna lastmaskiner

Till dagbrottet i Axeltorp har anskaffats en bandtraktorlastare. Den har många uppgifter. I lagermagasinet skall den stacka upp den lera, som legat på golvet för torkning, och sedan skall långtradarna ha sin last av lagrad lera. I dagbrottet behövs detaljvåning, vägplanering, snöplogning, dikesgrävning osv.

Problemet med propshandling vid de stora upplagen i Nyvång har länge varit föremål för bearbetning. Lösningen har skymtat via i marknaden på senare tid förekommande traktorlastare med timmergaffel. Svårigheten har varit att få en sådan räckvidd med normalstorlek på traktorn, att erforderlig höjd på timmervältorna kan erhållas. Svaret fann vi i

Batteriloket i Nyvångs gruva med Oscar Svensson vid kontrollspakarna. — "Nordostbanan" mellan Schakt III i Bjuv och Gunnarstorps-fältet drives med knämatade ortdrivningsmaskiner av gruvarbetarna Sture Johnsson och Gösta Palm. — Sture Johnsson lastar sprängmassorna med maskin i "Nordostbanan".

ett glidbart mothåll, som konstruerats vid Vulcans tändsticksfabrik i Tidaholm för deras hantering av aspvirke till tändstickor. Traktorlastaren kan på någon minut byta arbetsredskap och få t.ex. kollastningsskopa. Den kan alltså pendla mellan olika arbetsuppgifter.

Lokdrift under jord i Nyvångs gruva

I "Brännpunkten" har tidigare presenterats det ackumulatorlok, som på försök anskaffats. Det har sedan varit "utlånat" till Tekniska Högskolan för ingående undersökningar om prestanda: dragförmåga, kurvradier, spårstigning, bromsverkan osv. Sedan några månader är det i drift under jord. Först användes det för utfrakt av material från den nedlagda, flera kilometer långa banan mot Gunnarstorp. Och nu sköter den transportererna vid upprustning av den s.k. Aleborgsorten. Mellan Nyvång och Gunnarstorp finnes nämligen ett obrutet fält — Aleborgsfältet — som tidigare avsetts bli utbrutet från Gunnarstorp. Om loket även kan klara uttransporten av hela produktionen i detta fält är ovisst. För att ge ett begrepp om saken kan nämnas, att en stor linbanemaskin, som kostar ca 20 000 kr, kan dra inemot ett par hundra lastade och tomma vagnar på sin ändlösa lina. Ett lok till samma pris drar 8—10 vagnar. Men det finns andra fördelar med lokdrift. Skall man i en framtid er-

sätta huvudlinbanorna med lok, blir det emellertid helt andra storleksordningar både på lok och spårssystem — lok, som drar 30—40—50 vagnar eller färre storvagnar, och räler av SJ-dimension. Vårt lilla lok avses närmast för växlingsrörelser, t.ex. mellan en lastmaskin vid ortdrivning och närmaste kopplingspunkt på linbana.

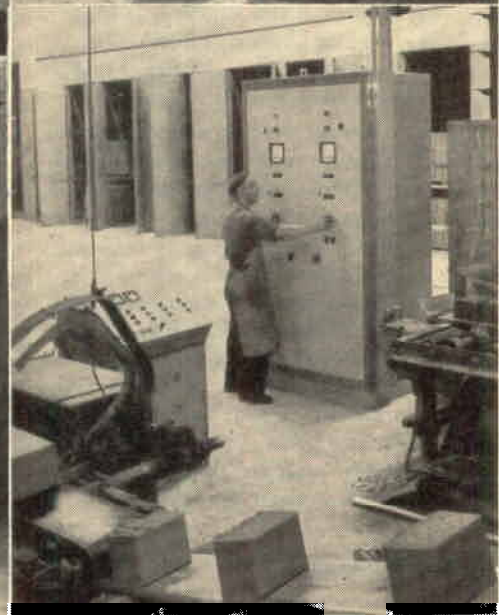
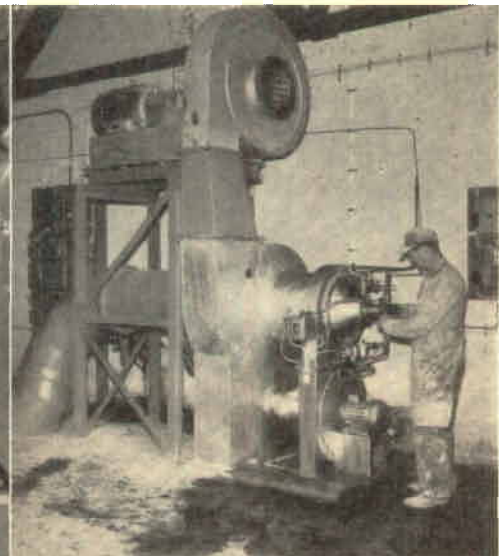
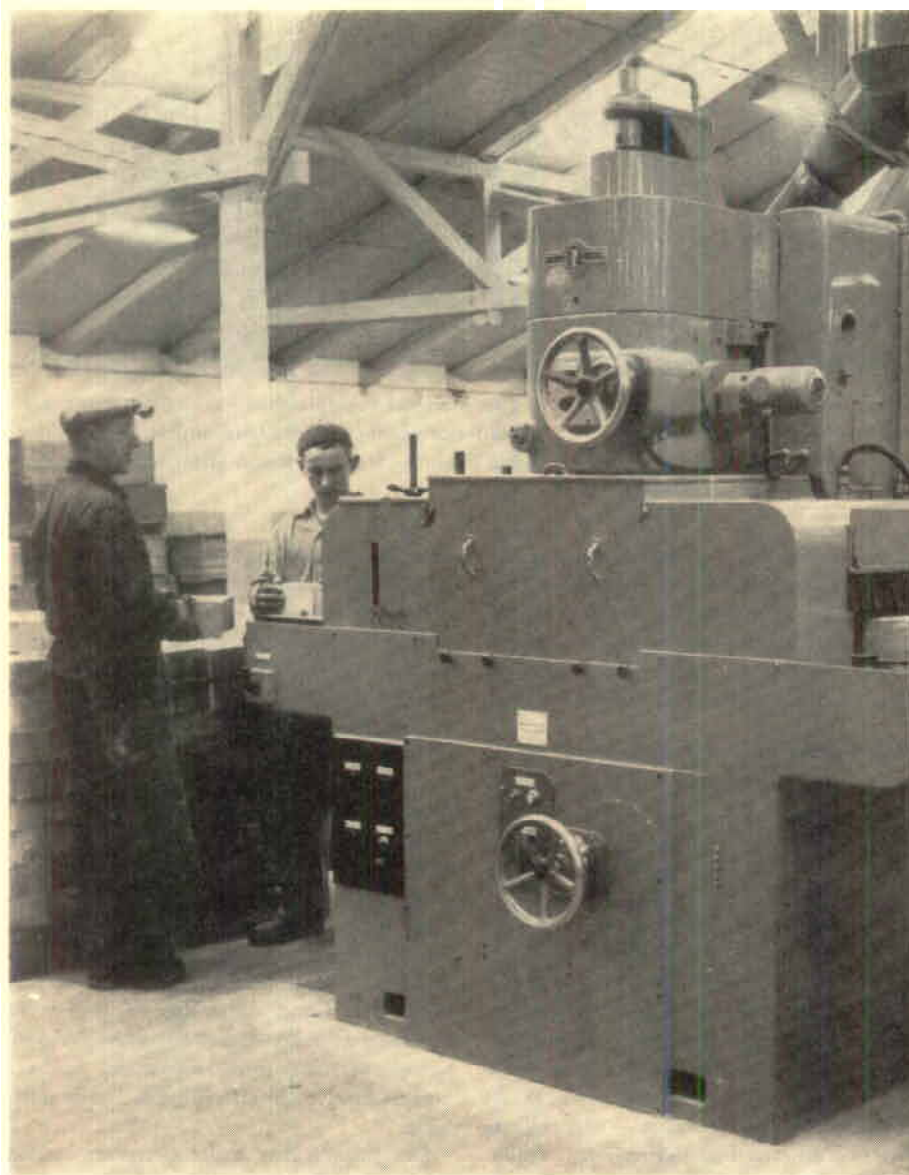
Modern ortdrivning i Bjuvs gruva

Mellan Schakt III i Bjuv och det aktuella brytningsområdet i Gunnarstorps-fältet skall en ny huvudlina sträckas. Orten avses samtidigt bli cykelväg för personal till fältet. Då orten på grund av förkastningar går långa sträckor i rena sandstenen, har i samarbete med Atlas Copco lagts upp en metod för skjutning av hela salvor ("Swedish Method") genom borrhning med knämatade, kraftiga bormaskiner och efterföljande maskinlastning.

Det finns många andra saker att berätta om, t.ex. den stora ombyggnaden av vagnomloppet under jord i Schakt III, försöken med elektrisk kolhuggnings i Höganäs gruva och automatisk vagnväxling med reflexförsedda gruvvagnar under jord i Skromberga gruva — även den geologiska prospekteringen har gett anmärkningsvärda resultat — men detta får anstå till ett kommande nummer.

I Axeltorp har sju buffertfickor uppförts, t.v. De båda gamla dubbellfickorna, t.h., ombyggs efter hand till samma modell. — Nya stokerpannan i Höganäs gruva. Tre representanter för den danska firman Völund, t.v., instruerar reparatör Gustav Danielsson i automatikens skötsel. — Traktorlastare för props. (Bilden tagen vid lastning av tändsticksvirke vid Tändsticksfabriken i Tidaholm.)

T.v.: Ebbe Johansson och Åke Hall matar den nya kontinuerliga slipmaskinen i Bjuv. — Överst f.h.: Maskinskötare Arnold Karlsson ställer in reaktionsaggregatet vid Murbruksfabriken i Höganäs. — Nederst f.h.: Enar Gustavsson reglerar proportionerna mellan lera och chamotte vid de nya doseringsvägarna i Bjuv.

TORKAT, SLIPAT och DOSERAT inom den eldfasta driften

Kravet på noggrannhet och precision ökas alltmera även för eldfasta produkter. Detta gäller inte minst tegel för skänkar, där särskilt tjockleksmättet visat sig ha ett mycket stort inflytande på skänkens livslängd. För att vi skall kunna tillmötesgå kundernas ökade krav i detta avseende, har vid fabrikena i Bjuv installerats en specialmaskin för detta ändamål. Maskinen slipar skänkteglen på två sidor till rätt tjocklek, samtidigt som dessa blir plan-parallella. Maskinen matas kontinuerligt och kan slipa upp till 1 000 sten per timme. Några fastspänningsanordningar finns sålunda inte, utan teglen vandrar genom maskinen under hela slipningsproceduren. Tillverkare är firman Diskuswerke i Frankfurt am Main.

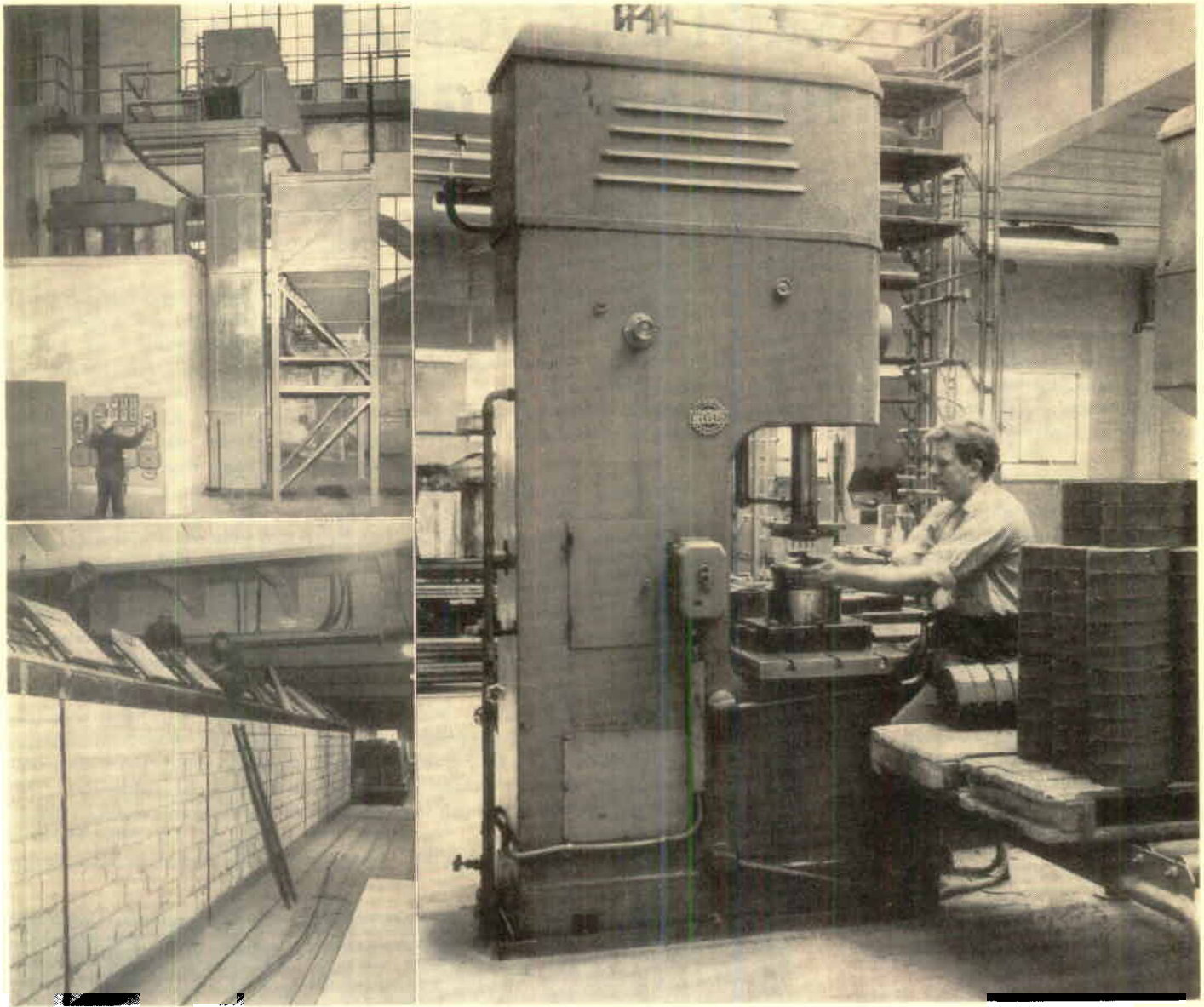
Under det snart tilländalupna året har inom den eldfasta produktionsavdelningens olika verksamhetsgrenar en fortlöpande rationalisering pågått. Härom berättar överingenjör Bengt Aggeryd

*

Ett problem, som tycks vara genomgående vid all keramisk tillverkning, är torkningen av råmaterial. I särskilt hög grad gäller detta Murbruksfabriken i Höganäs med dess många slag av råmaterial och med den färdiga varan i de flesta fall förpackad i pappersäcker. Där

har byggts en torka för råmaterial enligt den metod, som under de senaste åren provats och utvecklats vid Bjuvsverken. Metoden går i stort sett ut på att varmluft alstras genom förbränning under tryck, samma princip alltså som i reaktionsmotorer. Den varma luften blåses sedan med stor hastighet underifrån genom upplagda strängar av råmaterial. Strängarna upplägges direkt genom tippning från lastbil, och torkan tömms med skopplastare. Behovet av manuell arbetskraft är sålunda mycket litet. Det aggregat, som syns på bilden, har byggts av AB Bahco.

Vid tegelfabrikena i Bjuv har installerats en förnämlig doseringsanläggning av fabrikat

Överst t.v.: Ero Tanttari startar den nya grovkrossningsanläggningen i Silikafabriken i Höganäs. — Nederst t.v.: Den nya kanaltorkan i Bjuv under uppförande. — T.h.: Sven Nilsson i Bjuv pressar kokillbottnar i hydraulisk enpelpress.

Schenck, avsedd att tillföra chamotte och lera i rätta proportioner till blandningshön. Anordningen fungerar så, att under respektive silos för chamotte och lera sitter en doseringsvåg. Denna kan fjärrmanövreras från instrumetskåpet, som syns på bilden. På instrumentet kan man avläsa, hur många ton per timme som tillföres av respektive materialslag. Denna mängd är kontinuerligt reglerbar under pågående drift. Anordningen har sin stora betydelse först och främst genom att den åstadkommer en jämnare kvalitet på teglen, men även genom att den skapar en jämnare materialtillförelse för de efterföljande maskinerna i tillverkningsprocessen.

I Höganäs har Silikafabrikens krossavdelning byggts om. Avsikten är dels att få en dammfriare krossning, dels att komma ifrån en del av det manuella arbetet. Ombyggnaden består

däri, att i botten på en av fickorna under bockbanan byggts in en matarapparat, som kontinuerligt förser grovkrossen med material. Härigenom har, som framgår av bilden, såväl grov- som finkrossen kunnat helt inbyggas. Därmed har också en av de största dammkällorna i fabriken avlägsnats.

Under året har vi måst öka produktionen i Bjuv för att tillfredsställa större efterfrågan. Detta har medfört, att bl.a. tegeltorkningen blivit en trång sektion. Genom att sätta in större, kraftigare fläktar har vi kunnat höja kapaciteten på kammartorkorna, men när det gäller förvärmningen av vagnarna, innan de går in i ugnen, vilken försiggår i en s.k. kanaltorka, måste kapaciteten ökas genom att ytterligare en torka tillbygges. På bilden ses denna torka under pågående montage.

Vid fabrikena i Bjuv är man på grund av de geografiska förhållandena beroende av en hiss i de olika våningsplanen. Ugnarna ligger nämligen på en annan nivå än sorterings- och utlastning. Den gamla hissen, enligt principen linspel, hade tidigare dömts ut och har nu ersatts av en hydraulisk lift, där maskineriet i stället för att ligga ovanpå byggnaden är placerat nedtill vid sidan av schakter.

Utvecklingen inom det eldfasta området tycks gå mot mer och mer formtegel i förhållande till normaltegel, vilket med de tidigare arbetsmetoderna skulle ha inneburit i motsvarande grad mera handarbete. Sedan flera år tillbaka har i Bjuv en allt större andel av formtegelutverkningen överförs till hydrauliska pressar av den typ, som visas på bilden. Under året har ytterligare tre sådana pressar anskaffats eller beställts.

2800

SKOLUNGDOMAR HAR SETT HÖGANÄS GRUVBIO I ÅR

Tekniska Föreningen i Hälsingborg inledde årets större besök i samband med att föreningen förlade sitt marsmöte till Höganäs. 130 medlemmar deltog i sammanträdet, som var kombinerat med gruvbesök och rundvandring på Centrallaboratoriet. Dessutom besöktes Höganäs Museum. Efter mötesförhandlingarna, som hölls på Odéon-biografen, talade bergsingenjör Ludvig Fredholm om eldfasta material. Senare på kvällen var Höganäsbolaget värd vid en supé på Stadshotellet.

S-gruppen för Malmö och Södra Sverige, vilket betyder Säljledargruppen inom Svenska Försäljnings- & Reklamförbundet, hade valt Höganäs för sitt månadssammanträde i april. Höganäsbolaget var värd och i programmet ingick besök i Höganäs gruva.

— Som regel håller gruppen sammanträde i Malmö, omtalade gruppens ordf., disp. Elis Lundquist, Svenska Dataregister AB. Denna gång har vi i stället för residensstaden valt Höganäs, sade han, med Höganäsbolaget som utgångspunkt för att där skärskåda problemen kring dagens diskussionsämne "Industrieförsäljning — Teknisk och kommersiell bearbetning".

Efter gruvbesöket samlades man på Stadshotellet, där dir.-ass. B Lundell vid Höganäsbolaget som inledare gav principiella synpunkter på dagens diskussionsämne. Detta anförande var infört i "Brännpunkten" nr 4. I tur och ordning redogjorde sedan ingenjörerna Sven Hulthén, Lars Olof Johansson och Ingemar Lindgren såsom Bolagets försäljningsledare samt serviceingenjör Erik Ljung för sina verksamhetsområden. Efter en livlig diskussion avslutades dagen med supé.

Luggude Domsagas Kamratförening hade före midsommar en sommarutflykt i Kullabygden och passade då på att se bio 100 m under jorden. För ett 60-tal medlemmar inkl. damer gav överingenjör Magnus Smedberg före nedstigningen i gruvan en historik över kolfyndigheterna och redogjorde för brytningen genom tiderna fram till våra dagar.

Hälsingborgs-kretsen av Skånska Sparbanksföreningen höll i juni för första gången sitt årsmöte i Höganäs. Samtliga till kretsen anslutna 15 sparbanker var representerade. I samband med årsmötet gjordes en nedstigning i Höganäs gruva.

I samma månad höll Svenska Lokaltrafik-

föreningen sitt årsmöte i Hälsingborg, och 120 mötesdeltagare gjorde en tur till Höganäs för att titta på gruvbion.

Tekniska Högskolan i Stockholm väljer årligen Höganäsbolaget som studiemål för någon av avgångsklasserna. I år var det kemisternas tur. De åkte ner i gruvan och tittade på Centrallaboratoriet samt Rörfabriken. Sedan har teknologer från högskolorna i Köpenhamn och Trondheim också antecknat sina namn i gästboken.

Bland högre tekniska läroverk, som haft studiegrupper på höganäsbesök, kan nämnas läroverken i Örebro och Jönköping. Det var första gången Jönköpings-teknologer från den gjuteritekniska linjen gästade Bolaget, och serviceingenjör Erik Ljung informerade om eldfasta material och dessas användning inom gjuteribranschen.

Många utlänningar har besökt Höganäs. En regeringsdelegation från Kina studerade på eftersommaren svenska stålverk. De gjorde då en avstickare till Höganäsbolaget i sällskap med Cheng Jui från kinesiska ambassaden i Stockholm. Lu Da, Shih Tung, Li Kung-Ta och Wu Feng-chiao hette delega-

Höganäs
Jeg vil bare spørge om de har åben fredag den 8/5 for hul minirne. I så fald om der kan komme to drenge på 15 år ind og se dem. Det er ikke sikkert at vi kan få fri fra skolen men de skriver når vi har fået besked fra dem om de har åben. Vi håber det bedste. Venlig hilsen
Torben Steffensen og Paul Erik

Förfrågningar om gruvbesök göres på olika sätt. Så här gjorde två danska "drenge".

Höganäsbolaget var värd för Tekn. Föreningens i Hälsingborg marsmöte. Ett besök på Höganäs museum ingick i programmet. Här hälsar museistyrelsens ordf., dir. Max Gille Arnberg, välkommen dit.

Denna bild togs, när S-gruppen för Malmö och södra Sverige, dvs. Säljledargruppen inom Svenska Försäljnings- och Reklamförbundet, besökte Höganäs gruva vid sitt aprilsammanträde under Höganäsbolagets värdskap. Chefen för Bolagets informationsavdelning, intendent Bertil Wallgren, i mitten, samspråkar med direktörerna Åke Werner och E Liselius. — Denna grupp från Oslo Tekniska Skole får representera de teknologer från skilda läroanstalter, som under året valt Höganäsbolaget som studiemål. På bilden, tagen på Centrallaboratoriet, ses bl.a. Harry Richter som mycket medryckande ciceron. — D Sharma, Indien, Hugh Sampath, Trinidad, William R Martin, USA, och Tonio De Toni, Italien, heter dessa deltagare i den internationella studentkursen i Lund, som under ett höganäsbesök passade på att bl.a. titta på Centrallaboratoriet. Längst f.h. 1:e ing. Karl Leander, som demonstrerar en spolningsmaskin på Instrumentverkstaden. — Mr F J Markey, representant för Moraine Products Division of General Motors Corporation, Dayton, USA, med maka gjorde under sin Europa-resa ett besök vid Höganäsbolaget. Här ses de på kontorsgården i Höganäs i samtal med överingenjör Yngve Wahlberg, chef för Metallurgiska avdelningen, f.v., samt ingenjör Sven Hulthén, försäljningsledare för varugrupp Metallurgiska produkter. — Svenska kommunaltekniska föreningens betongrörskommitté gästade Höganäsbolaget under två dagar för att diskutera normer för glaserade lerrör, användningsområden och övriga problem i samband med avloppsledningar. Bilden nedan är från Skrombergaverken, och civilingenjörerna G Östman, Norrköping, samt Erik Rindegård, Örebro, lyssnar uppmärksamt till vad driftsingenjör Enar Askeröth, f.h., har att berätta hos fasonmakare Allan Sandberg.

terna, som pratade pulvermetallurgi med ing. Sven Hulthén.

Fyra deltagare i den internationella studentkursen i Lund, hemmahörande i Indien, Italien, Trinidad och USA, kom till Höganäs som Rotaryklubbens gäster. I det omväxlande programmet, värdarna hade lagt upp, ingick besök i Höganäs gruva och på Centrallaboratoriet.

Omkring 1 150 danskar har under året rest "deröver" för att se "kul minerne". Ca 900 av dem var elever från olika skolor, och en dansk murarmästareförening svarade för årets största kollektiva besök med 150 deltagare.

Stort intresse för Höganäsbolagets Centrallaboratorium och dess organisation visade direktör Zdenek Oulehla och ingenjör Jiri Kocik, vetenskaplig ledare för tjeckiska statens glasforskningsinstitut i Hradek Kralove. Särskilt imponerades de av laboratoriets apparaturrustning och våra resurser att själva tillverka apparater i forskningens och utvecklingens tjänst.

R.E.

När Höganäs-förmännen var "grosshandlare"

En fift i protokollet
från 40-årsjubilerande
avd. 82

I november 1917, närmare bestämt den 20, sammanträdde några förmän och verkmästare vid Höganäsbolaget i Höganäs för att bilda en avdelning av Sveriges Allmänna Verkmästareförbund, som det hette på den tiden. En interimstyrelse tillsattes, som skulle svara för förhandlingarna med förbundet. Valda blev Gustaf Söderberg, Albert Söderberg och P August Persson. En avdelning bildades, godkändes av förbundet och tilldelades nummer 82. Enligt protokollet bestod den första styrelsen av Gustaf Söderberg, ordf., Albert Söderberg, sekr. och Frans Åkerberg, kassör. Senare tillkom Einar Gustafsson och Johannes Johansson.

Folkköket omtyckt lokal

Lokalfrågan var som för många andra föreningar ett svårt kapitel. Godtemplarcafét blev den första lokal, som anlätades. Till att börja med fick man fara från den ena lokalen till den andra, allteftersom de var lediga. Tivolisalen, (nuvarande Stadshuset), Café Svea, Folkköket m.fl. ställen användes

som möteslokal. Att Folkköket ofta ifrågakom, berodde väl på att dess matservering kunde utnyttjas vid många trevliga tillställningar.

Men det inträffade också, att någon offentlig lokal inte kunde uppdrivas, utan medlemmarna fick upplåta sina bostäder. Verkmästare Åkerberg var den förste, som bjöd hem. "Men Ni förstår", sade han "till fruntimren blir det ju inte plats". Och det kan man väl förstå. På senare tid har det dock säkerligen inte berott på lokalbrist, om damerna fått stanna hemma.

I avsikt att göra mötena intressanta för medlemmarna söktes ganska snart kontakt med kollegerna i Hälsingborg. Dessa var ofta gäster hos Avd. 82 som rådgivare och talare. Men även Bolagets tjänstemän anlätades som föreläsare. Ingenjör Sigurd Edlund hade i radions barndom sin radio med på ett möte, och enligt protokollet hördes musik från Tyskland, England och Amerika. Hur det var med utsändningen från Amerika, vet jag inte, men det var nog många på den tiden, som trodde att de hörde Amerika.

Livaktig inköpsförening

Den nya avdelningen hade även andra uppgifter att ta itu med. Det var vargatider. Matfrågan var ett svårt problem, och man beslöt bilda en inköpsförening. Som startkapital beviljade bolagsledningen ett lån på 500 kronor. Det blev en krävande syssla för inköpsnämnden, som bestod av Otto Nilsson, Albert Söderberg, Frans Åkerberg, August Lindberg, P A Persson och Ivar Olsson. Och det var säkerligen åtskilliga kilon sill, potatis och mjöl, som föreningen skaffade hem till medlemmarna. Ett år var försäljningssumman uppe i nära 25 000 kronor, en inte föraktlig summa även för en ordinär affär på den tiden. Denna nämnd verkade för övrigt tills för ett 20-tal år sedan som "kaffeaffär", men andra kriget gjorde snabbt slut även på detta. Av protokollet att döma dominerade inköpsverksamheten föreningens arbete ganska mycket de första åren. Jag tror emellertid, att denna affärsrörelse gav ett bra tillskott i kassan, något man kunde märka, då det gällde att finansiera festarrangemang och utflykter.

Andra järn i elden

Men man hade också andra järn i elden. Redan 1918 framställdes till bolagsledningen en begäran om 8 dagars semester. I löne- och pensionsfrågor har avdelningen också stått bakom sina medlemmar. Som ett vackert bevis på solidaritet antecknar jag följande: En för-

Denna bild är tagen vid faninvigningen 1939 i Godtemplarhuset. Fr.v. 1:a raden: Filip Svensson, Robert Persson, Emmy Gottschalk, Alfhild Gustavsson, Gurli Holst, Eric Gustavsson, Nils Holst, Arthur Gottschalk, Einar Gustavsson, Gustaf Ståhl. 2:a raden: Arvid Larsson, Hanna Lindberg, Otto Nilsson, Boel Johansson, Dina Nilsson, Albert Söderberg, Ebba Söderberg, Johannes Johansson, Olof Westerberg, Frans Åkerberg, Gustaf Johansson. 3:e raden: Valfrid Svensson, Hugo Johansson, Karl Emborn, Fru Emborn, Walborg Johansson, Anna Persson, Doris Larsson, Tekla Svensson, Helena Åkerberg, Anna-Maria Johansson, Karin Gustavsson, Algot Dahlström, Greta Dahlström, Ragnar Steinick, Ulrik Pettersson, Märta Nyman, Emelia Ståhl, Gustav Ahlström, Oscar Nyman. 4:e raden: Bror Andersson, Marfin Larsson, Gurli Larsson, Anna Persson, Gustav Persson, Otto Nilsson, Lilly Nilsson, Sten Svensson, Tekla Svensson, Annie Skoog, Helmer Skoog, Emy Svensson, Ida Steinick, Olga Pettersson.

man hade blivit uppsagd, då den avdelning, där han verkade, skulle upphöra. Avdelningen beslöt, att om inte uppsägningen återkallades, skulle de pengar, som anslagits till en fest, tillfalla förmannen och festen inhi-beras.

Många olika diskussionsämnen har stått på mötesprogrammen, och avdelningen har alltid varit mån om att vara representerad vid olika rådslag inom förbundet. 1924 började avdelningen syssla med pensionsfrågan. På initiativ av förman Edvard Seltborg i Hyl-linge hölls i Åstorp ett möte med kollegerna vid de andra verken, varvid Johny Larsson, Gustaf Söderberg samt Valfrid Svensson re-presenterade höganäsavdelningen. Pensions-frågan blev sedan de närmaste årens huvud-intresse inom avdelningen, och det var säker-ligen många diskussioner, innan förslaget fick den utformning, som förelades medlemmarna på 1930-talet.

Första egna lokalen

På februarimötet 1928 diskuterades för första gång frågor om en egen lokal. Tre år senare kunde också tack vare Bolagets med-verkan en sådan invigas. Lokalen inrymde ett bra kök, och det var inte få gånger, Otto Nilsson tillagade ett festligt bord, när avdel-ningen själv ordnade sina gästabud. Bolagets utveckling medförde emellertid senare, att av-delningen åter blev utan tak över huvudet.

Från verksamheten kan för övrigt nämnas, att F G Forsberg och Hjalmar Dahlström på sin tid var ivriga förespråkare för bildandet av en sångkör, vilken dock inte kom till stånd. 1930 var Distriktskonferensen förlagd till Höganäs, ett nog så maktpåliggande uppdrag. Vid flera tillfällen har andra industrier be-sökts i studiesyfte. Studiecirklar har varit igång men, det måste erkännas, utan större aktivitet. En större cirkel, som behandlade Bolagets organisation, försäljning och varu-framställning, rönt dock stort intresse.

Tillkomsten av den egna fanan var ett ini-tiativ av damerna. Karl Emborn, Hälsingborg, invigde detta samlingstecken vid en trevlig fest, då damerna medverkade med uppläsning.

Så blev det som nämnts åter tid att som brännande punkt på dagordningen ta upp lokalfrågan. I oktober 1954 hade vi änyo tack vare Bolagets medverkan på ett lyckligt sätt löst denna för vår verksamhet så betydelse-fulla fråga. Vi stortrivs i lokalen vid Sand-flyggatan. Dir. P Eg. Gummeson deltog i in-vigningshögtidligheten, ombudsman Harry Lycke kom från Arbetsledareförbundet, och vidare var avdelningarna i Bjöv, Hälsingborg och Landskrona representerade.

Den nya lokalen ger stora möjligheter till intensifierad verksamhet. Det fordras dock, att medlemmarna stöder och sluter upp kring det program, styrelsen förelägger dem.

I dag har styrelsen följande sammansätt-ning: Uno Olsson, ordf., Knut H Jönsson, sekr., Kurt Lundh, kassör, Olle Svensson, v. ordf. och Sven Croona, v. sekr.

K. J.

Christina Nilsson

och

"Tisdagsflickorna"

Som framgår av huvudartikeln på s. 3 är fröken Elsa Nilsson en av tro-tjänarna hos Gottfrid Rystedt med 35 tjänsteår. Ännu längre har hon varit Fru Musica trogen. Fröken N. berättar här om sitt livs stora upplevelse — samvaron med operasångerskan Christina Nilsson de Casa Miranda.

— **M**itt första möte med Christina Nilsson var sommaren 1913 på Loka Brunn — Kungl. gyttjebad- och kuranstalt i Grythyttans socken i Örebro län. Jag var där för att hjälpa doktor Gottfrid Rystedt med skrivgöromål. Jag kände familjen Rystedt, innan jag an-ställdes i firman.

— En dag satt Christina Nilsson utanför Societetshuset, som bla. inrymde salong-, mu-sik-, läs- och biljardrum. Jag skulle försöka smygga mig förbi, men då ropade hon: "Kom min lilla flicka, får jag hälsa på Dig!" Oj, vad jag var nervös. Men det var i alla fall inte så farligt, som jag först trodde.

— Det nya Societetshuset invigdes den som-maren. Stor middag och underhållning. Jag måste förstås också upp och sjunga. Usch, vad jag var rädd! Inte kunde jag njuta så värst mycket av den goda maten etc.

— På "Kristinadagen" — 24 juli — var det mycket stora festarrangemang av olika slag. Det var mycket vanligt, att patienter och gäster klädde ut sig. Ibland förekom en girlang- och blomsterprydd regatta på Södra Loken, en liten insjö intill. Efteråt bjöd Chri-stina Nilsson de medverkande på champagne.

— Vintrarna 1913—1915 var jag och or-ganisten i Ersta kyrka på Söder i Stockholm, fröken Carin Carlstedt (hennes far var en gång kamrer på Loka Brunn), varje tisdag bjudna på middag till Christina Nilsson. Hon bodde då på Hotel Rydberg och hade en trev-lig våning en trappa upp. Hotellet låg vid Gustaf Adolfs torg, där Skandinaviska Ban-

ken nu har sina lokaler. Carin och jag kalla-des för "Tisdagsflickorna". Vi fick underbar mat och dryck. Själv åt Christina Nilsson varje middag en kyckling, och till den drack hon champagne. Efter middagen måste jag alltid sjunga litet, och Carin spelade piano. När vi sedan skulle hem, fick vi ibland åka i Christina Nilssons ekipage, hästar och landä, eller också gav hon oss en slant till bil och operabesök. Hon var mycket snäll mot oss.

— Efter 1916 träffades vi inte mer, då Christina Nilsson sedan inte så ofta vistades i Stockholm.

På Elsa Nilssons hand sitter en vacker guld-ring med en syrensten och två små briljanter.

— Ringen fick jag av henne i julklapp 1913. Den kommer ständigt att erinra mig om Christina Nilsson — den småländska torpar-flickan, som blev en stor stjärna i tonernas värld.

*

Christina Nilsson, född 1843 och dotter till en småländsk torpare, började nioårig spela fiol och sjunga vid marknader. Hon uppmärksammades i Ljungby av härads-skrivare F Tornerhjelm, som skaffade henne sång-undervisning.

17 år gammal reste Christina Nilsson till Paris för fortsatt utbildning och debuterade hösten 1864 med glänsande framgång som Violetta i "La traviata". Efter ett par år övergick hon till operan och företog strå-lande turnéer i Amerika. För övrigt upp-trädde hon i England, Frankrike och Ryssland samt i Sverige några gånger. 1891 tog hon definitivt avsked med en konsert i London. Christina Nilsson var i sitt andra äktenskap gift med den spanske greven de Casa Miranda. Hon avled i Växjö 1921 och testamenterade över 750 000 kronor till stipendier i sång un-der Musikaliska akademins förvaltning.

Ragge

Ut i pensionärlivet

gick verkställare Holger Holgersson från Slipmaterial-Naxos med ungdomligt sinne och gymnastisk spänst. Var det redan så dags, tänkte han, fast inte kändes det så. Säkra papper talade emellertid om, att han obevekligt kommit in i och till och med överskridit pensionsåldern med ett par år.

Åren hade bara gått alltför fort. Men så tillhör den gladlynte verkställaren heller inte sofflockskåren, utan när arbetet var slut för dagen på Slip — västervikarnas förkortning av firmanamnet — kopplade han inte av. I stället kopplade han om till något annat, som angick honom personligen. "Hobby" talades det ju inte om förr i tiden och inte heller om "fritidsproblem". Man använde helt enkelt fritiden efter sinne och förmåga. Och för Holgersson blev det ett problem att få fritiden att räcka till för hans olika intressen.

Musiken har han fått i arv genom flera generationer, och därför blev det i hans eget hem både piano, klarinett, dragspel och fiol. Hans kärlek till musiken har upptagit många kvällstimmar. "Nu tar jag fjällan under armen och går", brukade han säga till sin fru. Och hon gladdes med honom, när han med klarinetten eller fejljan under armen gick iväg för att träffa sina musikkamrater, som bildade den första musikkåren i Västervik. Denna växte sedermera upp till Västerviks Blåsorkester, där Holgersson truddeluttade och blåste i många år. Han har emellertid också varit med om att bilda den nu fyrtioåriga Västerviks Orkesterförening, där han genom åren spelat klarinett. För det arbete och intresse, han nedlagt i Orkesterföreningen, fick han långt före de stipulerade 25 åren Sveriges Orkesterföreningars förtjänsttecken i guld. Han tycker också, att musiken alltid

Från Slipmaterial-Naxos i Västervik gick verkställare Holger Holgersson ut i pensionärlivet med ungdomligt sinne och väl behållen spänst

varit det roligaste och givit honom den största behållningen.

När han börjar tala om gymnastiken — titta på hans hållning — ler han emellertid så gott åt alla de trevliga timmar, den givit honom, och omedvetet rästar han till sin redan fina hållning. Inte bara guldnålen vittnar om hans stora gymnastikintresse. Att stå på händer, gå i brygga etc. gör väl inte mången efter i hans ålder.

De första månaderna i sitt "unga pensionärliv" tänker Holgersson endast känna på, hur det är att helt och hållet själv få bestämma över sin tid. Ty från sin första skoldag som sjuårig grabb och till pensioneringsdagen har hans mesta och bästa tid av dygnet varit bunden av pliktuppgifter. Nu har han ju dessutom tagit pension från en del av sina fritidsintressen, säger han.

Men

"Röd lyser stugan bak hängbjörkens slöja" — Holgersson talar redan om de många timmar, han skall ägna åt upprustningen av sin sommarstuga och att få ge motorbåten "Essi" — hans frus smeknamn förresten — en finare make-up än vanligt. Och när sommarsolen går ner bortom det fagra Tjust, och skärgårdens vatten, öar och tallar skimrar i den röda färgens alla nyanser, skall Holgersson som vanligt lägga ut långreven för att sedan, när solen går upp, hämta hem en storfångst av den så läckra ålen i Västerviksskärgården. Med sitt kastspö skall han också fortsätta att förse om inte precis hela släkten så dock närmaste familjen med de finaste gäddor, som så gott som hela året om går fint till i grynnorna ute vid sommarstugan.

Och

"På lingonröda tuvor och på villande mo" skall Holgersson som vanligt samla in årsbehovet av lingon, svamp och nypon. Hans ut-i-naturen-längtan har inte avtrubbats, så nog kommer korgarna att som förr om åren fyllas av smålandsskogarnas granna bär av alla de slag.

Det är förstås att dra till med allt för mycket, när man säger, att Holgersson är släkt med "halva stan". Men en ovanligt stor släkt har han, och en del av den är eller har varit anställd på Slip. Han själv kom dit 1918, men idag finner man där en son till Holgersson, en svåger och en svåger-son här, en svåger och en brorson där, en svåger osv., fördelade på mekaniska verkstaden, i slipskivefabriken, i vaken och på kontoret.

Verkställare Holgersson talar ytterst ogärna om sig själv och hellre om allt möjligt annat. Men hans fru Essi uppskattar honom mycket och hjärtligt, och med hennes bistånd har denna bild kunnat fångas av den glade verkställaren, som alltid funnit samarbetet gott på alla håll och i denna trivselskänsliga stannat de många åren på Slip. EN

Ivan Näslund tog in teckning

i "Golfänkans" vandringspris

Det sedvanliga bolagsmästerskapet i golf ägde rum den 29 september på Mölles förnämliga bana. Antalet startande var i år endast 9, då några spelare på grund av tjänsteroser inte kunde delta.

Tävlingen gick som vanligt i form av en Stableford*. Vårt senaste stjärnskott Ivan Näslund avgick som segrare och tog in teckning i det av Ludvig Fredholm skänkta "Golfänkans" vandringspris.

Tävlingen var mycket hård, och vem som skulle bli mästare avgjordes inte förrän på sista hålet.

Resultat:

1. Ivan Näslund	37 poäng
2. Åke Engmarker	36 "
3. L O Johansson	35 "
4. Greger Sandberg	35 "
5. Eric Fridlund	34 "
6. Stig Jonés	34 "
7. Rune Strandberg	33 "

Det är glädjande, att en hel del andra tjänstemän också har börjat ägna sig åt golfspelet i år. Nästa säsong får man väl räkna med att även dessa drabbats av "golfsjukan", som tycks bli en kronisk åkomma, så snart den gripit tag i någon.

"Runner up"

Ett skromberganederlag

på tio fotbollsmatcher

Idrottsligt sett har det nu tilländalupna fotbollsåret för Skrombergaverkens vidkommande varit hygligt. Endast en av tio matcher har förlorats, och det var i Gruvspelens final på hemmaplan mot den främste antagonisten Höganäs, som vann med 2—0. Åke Hansson & Co fick emellertid stryk med enda målet i matchen innan, varför ställningen mot starka Höganäs är relativt jämn.

Om det hade hjälpt med bortförklaringar, så kan påpekas att just i finalen spelade Skromberga med flera reserver. Spelet hölls väl upp första perioden, och det hade inte varit någon orättvisa, om hemmalaget gått till halvtidsvila med ett eller två måls ledning. Efter pausen var det emellertid i stort sett endast ett lag på plan, och Höganäs utspelade Skromberga efter konstens alla regler. 2—0 segern borde ha varit större.

Av de tio spelade matcherna har Skromberga vunnit sex och förlorat en, medan sålunda tre matcher slutat oavgjorda. Målkvoten är så god som 26—9.

Följande matcher har spelats (b=bortaplan, h=hemmaplan): Höganäs 1—1 b, 1—0 och 0—2 h; Findus 1—1 h, 2—0 b; Bjuv 5—0 h, 1—1 b; Skromberga GIF:s B-lag 5—2; Nyväng 5—2 b; Billesholm 5—0 h.

* En tävlingsform där spelaren får ett visst antal poäng i förhållande till antalet slag.

Årets inteckning i Koncernskjutningens vandringspris hemfördes av Skrombergaverkens lag. Här ses fyra av skyttarna med trofén, fr.v. Egon Olsson, Bertil Nilsson, Agne Jönsson och Knut Jonesson. Femte mannen i laget var Karl Pålsson. — Fru Gurli Engberg utdelade den vackra prissamlingen för Bolagets olika idrottstävlingar under året. Höganässkytten Gunnar Thornblad mottar här vandringspriset "Tennstänkan".

Ett 50-tal pristagare i Höganäsbolagets olika korpträvlingar under året var med damer inbjudna till samkväm i samband med prisutdelning i Västra marsalen i Höganäs dagen före Märstens afton. "Asiaten" förorsakade en del manfall, men de som deltog stortrivdes tack vare "idrottspappan" redaktör Ragnar Engbergs fint upplagda program.

Red. Engberg hälsade välkommen och redogjorde för hur den idrottsliga verksamheten vid Höganäsbolaget varit och hur den planerades för det kommande året. Han anrydde, att fotbollen antagligen kommer att bedrivas som serie i stället för tidigare som utslagstävling.

I redogörelsen för de priser, som skulle utdelas, framhöll han, att Skrombergaverken lagt beslag på de två stora vandringspokalerna och förmenade, att det fanns anledning till bättre krafttag från de anställdas sida vid de andra verken. Vidare meddelades, att det nya vandringspriset i Koncernskjutningen var något mindre än det tidigare. Härtill fogades den förklaringen, att det int. berodde

på snålhet, utan att Skrombergaverkens priskonter inte hade plats till flera "jättepokaler". (Plats för reflektioner).

Sedan fru Gurli Engberg delat ut den vackra prissamlingen, under det att fotograf Bengt Blom blixtrade i ett, och kaffet druckits, blev det riktig fart på dansen. Avbrot-

UPPSKATTAD PRISTRÄFF I HÖGANÄS

ten kom med vissa mellanrum, dels för att Åke Hansson, Höganäs, skulle vidarebefordra meddelanden till de närvarande och dels för att de mera sängbegärade skulle få tillfälle visa, att de kunde mera än spela boll, kasta varpa samt skjuta.

Nu skall dock erkännas, att de som gjorde sina framträdanden, inte kom helt frivilligt.

De blev så gott som tvingade fram av Åke Hansson, som rundhänt lovade två tiotus till den som sjöng bäst. I vilket fall som helst joddlade Egon Bohlin, Höganäs, förnämligt. Vidare fick vi höra "Fiskareflickan", sjungen av fru Naemi Hillman, solosång av Gösta Larsson samt duett av Erik Nilsson och Claes Erik Håkansson, samtliga från Skromberga. Paret Sandgren från Bjuv bidrog också med en sång. Vem som blev pristagare blev i varje fall inte klarlagt under kvällens lopp. Att direkt kora någon segrare hade kanske varit orätt, då samtliga sjöng bra.

Det blev utsträckt tid för dansen. Edvin Olsson, Skromberga, och Åke Hansson framförde deltagarnas tack till företagsledningen för möjligheten till de tävlingar, som arrangeras, och inte minst för den trevliga träffen. Red. Engberg hyllades för sina idrottsliga initiativ och för sin intresserade medverkan till de olika idrottsarrangemangen, som i flera avseenden ansågs ha en stor uppgift att fylla. Till sist utbringades ett taktfast besvarat leve för Höganäsbolaget. E.O.

forts. fr. föreg. sida

"Icke" Lundahl är flitigaste målskytt med 8 mål, och sedan följer Tore Rasmusson 6, Allan Sandberg 5, Hugo Sandberg och Nils Nilsson vardera 2 samt Alf Kvist och J Strälöv var sitt mål. Det 26:e målet dirigerade en nyvångsspelare i egen bur i gruvspelsmatchen.

E.O.

"BRÄNNPUNKTEN" Höganäskoncernens personaltidning

Ansvarig utgivare: P Eg. Gummeson
Huvudredaktör: B Wallgren
Andre redaktör: R Engberg

Copyright:

Höganäs-Billesholms AB, Höganäs

Höganäs och Bjuv vann schackrund I

Rond I i schackserien inom Höganäsbolaget omfattade matcherna Höganäs—Nyvång och Bjuv—Billesholm. Det blev segrar för båda hemmalagen med samma resultat, 2½—1½ poäng, enligt följande matchprotokoll:

Höganäs—Nyvång

Ingvar Thedin ½—Otto Olofsson ½
Per Ekdahl 1—Hilbert Månsson 0
Oscar Rosenquist 0—Siki Månsson 1
Olle Book 1—John Persson 0

Bjuv—Billesholm

Ture Berg ½—Axel Hall ½
Hans Petersson 1—Bent Rasmussen 0
Nils Herrström 1—Adler Nyström 0

Bjuvs representant vid fjärde bordet lämnade återbud så sent, att reserv inte kunde underrättas, varför Yngve Svensson, Billesholm, fick "walk over".

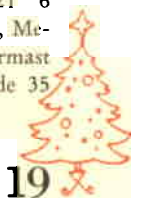
I rond II spelas matcherna Skromberga—Bjuv och Billesholm—Höganäs.

"Mekan" suverän handbollssegrare i Höganäs-korpen

Suverän seriesegrare utan poängförlust i Höganäs-korpens herrhandbollsserie blev Mekaniska Verkstadens lag. "Mekan" och Elektrikerna var länge huvudkonkurrenter om seriesegern, och en hård batalj levererades, när de båda lagen möttes. Elektrikerna deklarerade sitt missnöje med domaren och nekade att spela sina tre sista uppskjutna matcher. Detta föranledde serieledningen att stryka lagets samtliga matcher på tabellen, som fick följande slutliga utseende:

Mek. Verkst.	10	10	0	0	134	—	66	20
SJ	10	4	1	5	98	—	114	9
Steglinge	10	4	1	5	83	—	107	9
Labbis	10	4	0	6	87	—	84	8
A.J.	10	4	0	6	114	—	113	8
Verkstadsskolan	10	3	0	7	89	—	121	6

Seriens mästerskytt var Kurt Eneroth, Mekaniska Verkstaden, med 40 mål. Närmast följde Ulf Nordström, Labbis, som hade 35 fullträffar.

En JULKORSORD

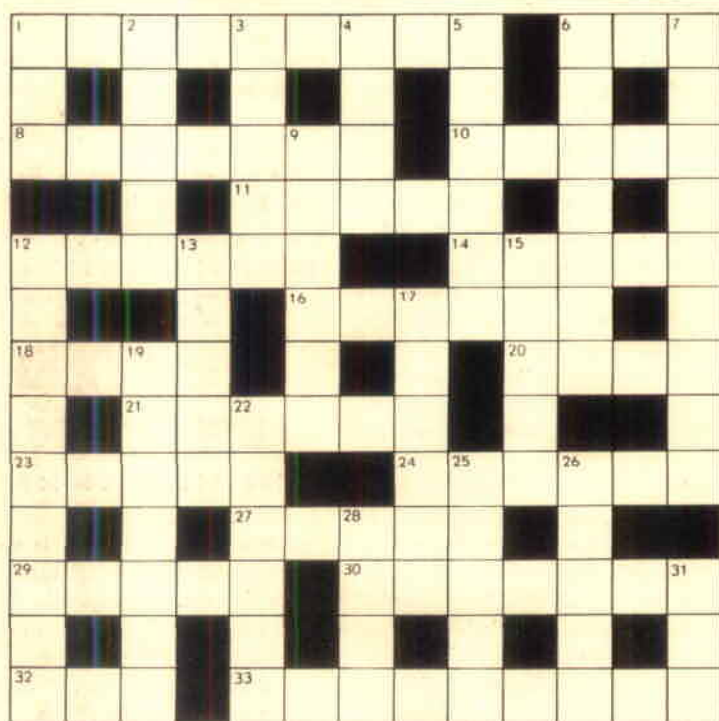
VÄGRATT

1. Från Söråker
6. Indolent
8. Klinker
10. Höganäs-produkt
11. Smiska
12. Anger kvinnlig ägare
14. Presto
16. Jag går för att söka ett stort — (RABELAIS)
18. Bryts ibland
20. Sjöfågel
21. Påbud
23. Äggformiga
24. Gör förständig idrottsman
27. Tragisk hjälte
29. 24/1
30. Föranlett
32. Krakmantel
33. Gäddan hugger bäst före solnedgången

LODRATT

1. Trafikfåra
2. Friherre
3. Så gick han att se komedianerna För det — hans majestä (LARS BONDESSON)
4. De skånska stenkolen tillhör rät- — formationen
5. Har säkert julgröten
6. Bättre än kaffe och smörgås
7. Ger klappar
9. Gör räven över isen
12. Har det nog brådst i juletid
13. Fixeras stundom vid kontemplation
15. Hårt virke
17. På julbordet
19. Den långsamma satsen
22. Talarstolsattribut
25. Brukar man ofta kisen
26. För sparven på julmorgonen
28. Norsk stad
31. Sol

Lösningar märkta "Julkorsord" och skrivna på särskilt papper skall vara Red. för "Brännpunkten" tillhanda senast den 16 jan. 1958. Korsordet skall inte klippas ut. Fem priser på 25, 20, 15, 10 och 5 kr utdelas, och resultatet avslöjas i nästa nummer.

Fortf. fr. föreg. sida

Gunnar Thornblad årets mästerskytt i Höganäs

Förra året uppsattes ett unikt vandringspris i skytte i tävlan mellan de anställda vid Höganäsverken. Priset hade tidigare vandrat som lagpris inom korporationsskyttet under nio år och slutligen hemförts av Mekaniska Verkstadens lag. Det går alltså nu i individuell tävlan med vissa handicapsbestämmelser, och man har velat kalla segraren "årets mesterskytt i Höganäs".

I fjol var det Stig Beijer som hemförde vandringspriset med 188,1 poäng. Han kunde emellertid inte försvara titeln i 1957 års tävling. Det blev i stället Gunnar Thornblad, som placerade sig i toppen på prislistan med 184,8 poäng. Denna seger var säkerligen ingen tillfällighet, då Thornblad under året noterat goda resultat i olika tävlingar.

Närmast segraren kom Knut Larsson 180,1, och sedan följde Stig Holm 179,2, Bertil Johansson 177,8, Kurt Nilsson 176,0, Hans Högestam 169,6, Johny Nilsson 169,0, Alvar Karlsson 164,75 och Stig Beijer 162,5 poäng.

Höganäs har säker ledning i brottning mot Billesholm

Då Höganäs Brottarklubb förra året fyllde 25 år, överlämnade Höganäsbolaget vid jubileumsfesten ett vandringspris att uppsättas mot valfri motståndare. Det blev Billesholms BK, som inbjöds till en pokalturnering. I denna har Höganäs efter fyra matcher tagit en säker ledning med lika många segrar.

Enligt tävlingsbestämmelserna skall årligen avverkas två matcher, en hemma och en borta. Den klubb, som först får tre in-teckningar, blir ägare av pokalen. Följande segersiffror har noterats för höganäsbrottarna: 10—2,

9—3, 8—4 och 7—5. Det ger 6 poäng och 34—14 i matchkvot, ett försprång som billesholmarna näppeligen kan inhämta.

Einar Norlin målfarligast i Bjuvs korpffotbollslag

Bjuvsverkens fotbollslag har använt sig av 18 spelare i årets 15 matcher, av vilka 5 vunnits, 4 slutat oavgjorda och 6 förlorats. Målkvoten är 30—33.

Gunnar Persson, Erik Nilsson, Gösta Nilsson och Gert Persson har deltagit i samtliga matcher. Einar Norlin är mesterskytt med 10 mål, och närmast följer Gert Persson med 7 fullträffar.

Matchlistan upptager följande motståndare: Ljungsgårds IF, Rask & Björck, Skrombergaverken, "Jo-fi-ro", Rörfabriken i Höganäs, Vin- och Spritcentralen i Udåkra och Findus.

Ege